[illegible]

[illegible]

[illegible]

1

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي زين رياض الانساب بالشجرة النبوة ونورها بانوار الاغصان
المرتضوية وازهار الفروع العلوية شجرة طيبة اصلها ثابت وفرعها في السماء
وجعلها مثمرة بالائمة النجباء الاتقياء سادات الاوصياء وقادة الاولياء ذا العلوة
على محمد خاتم الانبياء اما بعد فهذه نسب السلالة العظام المشتهرة بسادات سيد روح الله ايشي
جناب السيد المعظم امير حسن بن سيد روح الله فيها اشرت ثم كرسي المطهر فاقول قد
صار هذا الكتاب المستطاب في سلك ملك ملوك مالك الرقاب وانا العبد الاثم العاصي والضعيف
[illegible] محمد رضا [illegible] الاردستاني ابن الحاج ميرزا ابو طالب بن الحاج مير عبد الرحيم بن مير محمد مومن بن
مير محمد هادي بن الحاج مير جلال بن مير قوام الدين بن مير عبد الله بن ميركي بن امير حسن بن سيد روح
ابن سيد رضي الدين ابن سيد حسين بن سيد روح الله بن سيد مرتضى علي بن [illegible]
بن سيد قوام الدين بن محمد ملكشاه بن حسن بن محمد بن محمود بن
بهاء الدين شمس الدين قوام الدين النقيب النقيب الامام
محمد بن ابو القاسم ابن ابو شجاع بن علي بن عباد بن حسن بن احمد بن
ضياء الدين النقيب
حسين بن علي بن محمد بن احمد بن محمد بن احمد بن ابراهيم الطباطبا
ابن اسمعيل بن ابراهيم الغمر بن حسن المثنى ابن الحسن الامام السبط الزكي
المجتبى حسن بن امير المومنين علي بن ابي طالب صلوات الله وسلامه عليه وعلى آبائه
المكرمين

[illegible]

تمت الامور فان امره فاضر الحاجات ...

بسم الله وبالله ومن الله والى الله
وعلى ملة رسول الله اللهم اليك اسلمت
نفسي واليك وجهت وجهي واليك
فوضت امري فاحفظني بحفظ الايمان من بين
يدي ومن خلفي وعن يميني وعن شمالي ومن فوقي ومن تحتي
وادفع عني بحولك وقوتك فانه لا حول
ولا قوة الا بالله العلي العظيم

[illegible]

ان الله كان غفارا [illegible] عليكم [illegible]

ويجعل لكم [illegible] ويجعل لكم انهارا [illegible]

[illegible] الغفور الرحيم

[illegible]

اولم ير الذين كفروا ان السموات والارض كانتا رتقا ففتقناهما وجعلنا من الماء كل شيء حي افلا يؤمنون وآية لهم الليل [illegible] فاذا هم مظلمون والشمس [illegible] ذلك تقدير العزيز العليم والقمر

[illegible]

حتى عاد كالعرجون القديم لا الشمس ينبغي لها ان تدرك القمر ولا الليل سابق النهار وكل في فلك يسبحون وآية لهم انا حملنا ذريتهم في الفلك المشحون وخلقنا لهم من مثله ما يركبون وان نشأ نغرقهم فلا صريخ لهم ولا هم ينقذون الا رحمة منا ومتاعا الى حين ونفخ في الصور فاذا هم

بسم الله الرحمن الرحيم

كأنهم يوم يرون ما يوعدون لم يلبثوا الا ساعة من نهار بلاغ فهل يهلك الا القوم الفاسقون

كأنهم يوم يرونها لم يلبثوا الا عشية او ضحاها

كأنهم يوم يرون ما يوعدون لم يلبثوا الا عشية او ضحاها اذ قالت امرأة عمران رب اني نذرت لك ما في بطني محررا

اللهم اني سميته محمدا

از جهت درد دندان
هر که هر بامداد در بن جهار
کلمه نظر کند و اگر هر بامداد
نظر کند و بنویسد و در
دستار خود نهد

جهت دفع عاف [illegible]

وطا جهت کفاره دین قرض

جهت جوانی که سرکشی نماید و با دیو بندارد

والنازعات غرقا والناشطات نشطا والسابحات سبحا فالسابقات سبقا فالمدبرات امرا

دعای دفع [illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم الله اكبر الله اكبر الله اكبر الله اكبر اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله

سبحان الله ما شاء الله كان وما لم يشأ لم يكن لا اله الا الله [illegible]

[illegible] بسم الله وبالله [illegible]

دفع جن

عوذت نفسی برب الجن والشیاطین من المهج ودیغ النور صاح ... حسن
اعوذ بنور وجه الله وکلماته التامات التی لا یجاوزهن
بر ولا فاجر من شر ما ذرا فی الارض وما یخرج منها
ومن شر ما ینزل من السماء وما یعرج فیها ومن شر
فتن اللیل والنهار ومن شر طوارق اللیل والنهار الا طارقا یطرق بخیر یا رحمن

... وما یکتب للصبی الذی لم یتکلم ... آیة
... باذن الله ثم ما لکم لا تنطقون اقرأ
باسم ربک الذی خلق خلق الانسان من علق اقرأ وربک
الاکرم الذی علم بالقلم علم الانسان ما لم یعلم الرحمن
... انطقنا الله الذی انطق کل شیء ...
سلیمان

جهت طفلی که جامه خواب بول کند ... کتابت ...

بسم الله الرحمن الرحیم

هف هف هف هف هو هو هو هو هو هو هو هو ا و ا و الله
نکیف هف هف سف قل هو الله احد الله الصمد لم یلد ولم یولد ولم یکن له کفوا احد

وارد است که هر کس این شغل را نوشته
بلع نماید ... وطاعون گرفتار نشود

حروف آتشی
اهطمفشذ
حروف بادی
بوینصتض
حروف آبی
جزکسقثظ
حروف خاکی
دحلعرخغ

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحیم

[illegible]

... نصر من الله و فتح قریب و بشر ...

... یا ارحم الراحمین ...

... سورة اذا جاء نصر الله ...

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله [illegible]

[illegible] تا که زعلاقت جسمانی [illegible]

صد ملک [illegible] چشم [illegible]

[illegible] سلطان [illegible] شوی

در روز الست بلی گفتی وامروز به بستر لا خفتی

[illegible] زعارف عالم [illegible]

[illegible]

یارب یارب [illegible]

یارب یارب [illegible]

[illegible]

[illegible]

انا عرضنا الامانة علی السموات والارض [illegible] فابین ان یحملنها [illegible] وحملها الانسان انه کان ظلوما جهولا

[illegible]

شعر تو صرف همان [illegible] در باده و لهو و لعب [illegible] گفتم اگر چه [illegible] با خود [illegible]

[illegible]

[illegible] حکمت یونانی و دل [illegible] حکمت ایمانی در علم [illegible] شکسته زبانی خواهی [illegible]

[illegible]

در کاسه [illegible] تا کی [illegible] یونانی تا کی [illegible]

[illegible]

[illegible] تازی تا چند بمطالعه [illegible] تازی تا چند زغایت [illegible] خشت [illegible]

[illegible]

[illegible] عمر [illegible] اگر [illegible] روزی [illegible] از [illegible]

[illegible]

[illegible] تمام [illegible] علی [illegible] نور [illegible] علی الطلب [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحیم وبه نستعین

[illegible]

[illegible]

[illegible]

کان ترا در ... معنی ز راز
نور عرفان از دل اندر ...
...
در حریم کعبه ابراهیم ...
...
و در ...
در ...
و ...
مریم آبستن ...

عقل غلت ای جناب مولوی
حشمت و مال و منال دنیوی
قافم ...
مرغ و ماهی ... شهان
...
که شود اینها ...
چند مال ...
تا که باشی ...
...
در حریم کعبه ابراهیم پاک
...
خاک خور خاک ...

رنج ...
خوف ...
...
...
سینه را از خوف علم آباد کن
رو ... علم باد کن

فصل در ذم العلم المستشفی بالامرا و ... عن ... الفقر

علم زیبا از فقرا باید ز بیم
...
مولوی را ...
کان نیاید نیز ز اسباب جهان

بسم الله الرحمن الرحیم [illegible]

[illegible]

[illegible]

بخاطر بگذران که جهت حسنی را الیکی ولحن اید که چه سبب [illegible] و محمد [illegible] نظر دارد و تحریر و تقریر را [illegible]

انفع قلب ولا اقطع لرقاقه

للنجاة من الشدائد روی عن رسول الله صلی الله علیه و آله انه قال من لحقته شدة او کربة او غم فلیقل استغفر الله

واتوب الیه الا وقد فرج الله عنه قال راوی الحدیث هذا خبر صحیح وقد جرب فیما رأیته عن رواته

[illegible] فلیقل هولاء الکلمات

یا حی یا قیوم یا لا اله الا انت اسئلک ان تحیی قلبی اللهم صل علی محمد و آل محمد

فعلت ذلک ثلثة ایام فاحیا الله به قلبه

[illegible]

ولا انسان مفتقر

[illegible]

۱۲

بسم الله الرحمن الرحیم

[illegible]

۱۳

[illegible]

[illegible]

ابصرنا للكنوز عن راض بقوله نحن روحان حللنا بدنا ولولا انت بهذا النعوم كلكم الا كابر اصحاب الكهف لكنت معز اله

فاذا نحن روح قد حللنا بدنا والسلم عليكم ابدا له

تمت اقل خلق الله العزيز بن العالم ... ١٠٤٦

[illegible]

قال رسول الله صلى الله عليه وآله من تعلم العلم
للمناظرة مات فاسقا ومن تعلم العلم للفقه
دون العمل مات منافقا ومن تعلم العلم لكثرة
المال مات زنديقا ومن تعلم العلم للعمل
مات عارفا صدق
رسول الله صلى الله عليه وآله

[illegible]

هو

الحمد لله ... و صلوات ... که ... [illegible]

[illegible]

ابو الحسن ... [illegible]

... [illegible] ... در فراق

مولانا ... [illegible]

... [illegible]

... القصه

عاقد الصاحب

هو

مرکب ... برادرم

... [illegible] ...

... [illegible] ...

[illegible]

قل لن يصيبنا الا ما كتب الله لنا وعن بنده لا ... ولا ...

بسم الله الرحمن الرحيم

١٠٦

بعد تحمید خداوند و درود ... مصطفی

نعت آل ... اوبا و کاف و لام ...

النوع الثاني

النوع الثالث

النوع الرابع

النوع الخامس

النوع السادس

النوع السابع

النوع الثامن

النوع التاسع

النوع العاشر

...

مثلا ... الكم ... بالاضافة ...

... صرف ... فانه فيه ما فيه

ذكر صاحب المحيط ... البرج الاثني عشر ... الكواكب ... الليل والنهار ... والبرد وتغير ... الارض ... والبحر ...

الهلال ... تقيده ... العلوم ... بالنتيجة ... العلم ...

الاصغر ... الاكبر ...

الى سعيد ... والحمد لله ... الصلاة والسلام ...

قال الباقر عليه السلام ... الى ...

بدان اگر کاری هم اورا روزی رسد بخوانند این قرآن را شنبه بخواند گره

یا ودود یا صمد

اگر دری را بر پیش بندی
می بدو خستم ای نگاه می

گر پیش مس چو بدی درمی
هم در طلسم هم یا دایم بودی

بوصال رسیدن محبوب اورا نیز هر بار بخواند

یا عطوف یا رؤف

از هجر تو ای نگار اورا زارم
یا دست نگون تو از زارم

می سوزم در این سودا ز زارم
آغشته بخون چو دردا زارم

در بیان محبت وصال با هجران کسی اورا ۱۲ بار بخواند

یا مظهر یا مخبر یا حی یا باطن

ای آنکه تو دست اظهار کنی
ای دولت بجهت ابرار

گر عالم مست در صبر داری
ای با طمع دل کاری کنی

در حساب ۱۲ بخواند هر که آن شفا بخواهد و در فرزند اطفال هم

در مرض و اعضا را رفیق بوسه دور حرکت شفا قسم طلب در شرف

یا کافی یا شافی یا معافی

صد شکر کمیش شفاعت است
ب در لطف این قبیله کند

هم کل عیش نکت دوراست
شفت غرض با حکیم او را

در حیض مصلی و بیض اگر در آن شفا بخواند او را اعراد ایشان بنویسد

شعار بجز ۲ در روز صبح عصر و شام ۱۱ بار بخواند

الله شفا الصدر و در آن سه هر و اثر و صفا و در حلیه هم مؤثر

ای دوست این را که در می
عافیت دستان آنکه قسم نفسی

در حمد ملت در کار تو هم
یا معین و نقد جز آن شستن اول

١٧

اذا کان الله والنفع [illegible]

[illegible]

[illegible]

و نیز از بسمله خورد کی دوا الدادن [illegible] مرداگان هر روز هفت مرتبه بگوید

با جمیع حاجات مجرب الدعوات باعافر الطاعات

[illegible] حاجتی [illegible] ای عمت [illegible]
[illegible] قد [illegible]

کلمه [illegible] هر روز هفت مرتبه بگوید در خلوت [illegible] بسم الله و در زمان [illegible]

[illegible]
[illegible]

از همه [illegible] طلوع صبح بگوید

ای [illegible] صبح [illegible]
[illegible]

از [illegible]

[illegible] تحفه [illegible]
[illegible]

[illegible] بسم الله [illegible]

ای [illegible]
ای [illegible]

[illegible] بسم الله [illegible] بگوید [illegible]

[illegible]
آوازه [illegible]

قاعده نوشتن اعمال عجایب ان [illegible] حضرت خواجه [illegible] الانام

شیخ ابو سعید ابوالخیر [illegible] کلمه جلاله [illegible] مطالب و مهمات [illegible]

[illegible] سلطان المفسرین [illegible] اسم اعظم [illegible]

[illegible]

و در [illegible]

و حروف [illegible] جلاله [illegible]

قاعده [illegible] بسم [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] بسم الله [illegible]

[illegible] بگوید

ای [illegible] چشم [illegible]
ای [illegible]

از [illegible] بسم [illegible]

ای [illegible]
[illegible]

و این را وردی [illegible] ... بنویسد [illegible] شب جمعه

و رکعت [illegible] رکعات [illegible] و صد بار صلوات ... و صد بار [illegible]

و سه شب [illegible] ... شود [illegible]

ای آنکه [illegible] | خلقان همه [illegible]
کس [illegible] | یارب تو [illegible]

[illegible]

[illegible] حضور [illegible]

یار [illegible]

ای دلبر ما [illegible] دل ربا | [illegible] دل [illegible]
یک دل [illegible] | [illegible] دل ربا

[illegible] استغفار [illegible]

[illegible]

طالع [illegible] | [illegible]
همت [illegible] | استغفار [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]

[illegible]

[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]

[illegible] تب [illegible] بخواند [illegible]

تب [illegible] | [illegible]
جان دل [illegible] | [illegible]

[illegible] حصول مطلوب [illegible] بخواند

[illegible] | [illegible]
[illegible] | تسبیح [illegible]

[illegible]

ای آنکه [illegible] | [illegible]
هم [illegible] | [illegible]

[illegible] بخواند

یارب [illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]

[illegible] حصول [illegible] بخواند

[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]

[illegible] بخواند

[illegible] | [illegible]
جان [illegible] | [illegible]

[illegible]

القاب شریف حضرت امام پنجم امام محمد باقر علیه السلام
هشت است و دو اسم مبارک ایشان است نام اول
آن بزرگوار محمد است یعنی ارباب تفضل جهة مبالغه و تکثیر
و تکثیر لفظ احمد از آن است که چون خدا تعالی بنده کمان خود را
ستایش کند چنانچه محمد است پس این آنحضرت حمد کرده شده
از همه کس و چون خلایق ستایش خدا کنند آنحضرت احمد از همه
یعنی حمد کننده تر از همه و اوست رب النوع بنی آدم است و این اسم را
فضل بسیار است مرویست که در قیامت حق تعالی عرش را امر
کند هر کس را نام محمد باشد بی حساب داخل بهشت کنند برای کرامت این
نام و نام دیگر کسی در کتب سماوی ستاعیت یعنی وارث علوم

اما القاب آن بزرگوار
هشت لقب او باقر العلوم یعنی شکافنده علمها چه بقر
از بقر بسکون کاف یعنی شکم کردن است شاهد العلوم یعنی
بردن آورنده علمها از پس پرده خفا و مشهور کننده آن
ذاکر شاکر هادی صابر جامع حافظ که همه این القاب دلالت
بر کثرت علم و کمال آنحضرت دارد و بهترین القاب لقب
اول است که هر کس ام ملقب بآن باشد خالی از
فضل و کرامتی نیست باعتبار تاثیر این لفظ
شریف و موید این است حدیث الاسماء تنزل من السماء
یا باقر العلم لاهل التقی و خیر من لبی یا جنابه
حق فاق فضل العالم من بار و من حاضر کم لـ مدیح فهم یجمع
و هذه یختص الباقر

اولین و آخرین کنیه شریفه آنحضرت

ابو جعفر است و کسی را از علمای تفسیر و اخبار معلوم نیست که قبل از آنکه امام جعفر صادق از آنحضرت بهم رسد او مکنی باین کنیه بوده است
در طفولیت و سنت است که روز هفتم که طفل را نام میکند در نذر اگر پسر باشد مکنی باید فلان و اگر آن دختر باشد بام فلان
کننده و از آنحضرت منقول است که ان المکنی اولادنا فی صغرهم مخافة ان یلحق بهم یعنی ما طفلان خود را در کوچکی
مکنی بکنیه میکردانیم از خوف آنکه مبادا ابناهای زشت نامیده شوند

نام مبارک صاحب الامر
محمد است میم اول نشان مبین و مامون و حاوی اشعار حب
و محبوب است و میم دوم ثانیش یعنی مبارک و میمون و دال نشان دال بر دین
محزون است یا میم اول ملک و حاصل و میم ثانی مجد
و دال دین اسلام و یا میم اول الفت و حاجت و میم
مغفرت و دال دوام باشد چه قوام و قیام دین از دولت
آن قوم القیمة این چه نام و لکن نیست آنکه موسی و مسیح
اثر خود کرده اند از میم ملک آرای او ابجد امام است
آنکه نوح و یحیی و اسحق را یقین حد حکم حشمت داده اند
از هاء او نام میمش نام ابراهیم و ادم شد تمام
هم سلیمان کردم اسمعیل در دل جای او دال در دینش
کو در اخرهادی او داده سینه ادریس ادم جای او

القاب شریف او
حجة الله یعنی غلبه و سلطنت خدای بر خلایق چه ابن الوسط
بر و دو ساطت آنحضرت بظهور خواهد رسید صاحب
الزمان یعنی فرمان فرمای عصر مهدی یعنی هدایت یافته
براه راست هادی یعنی راه نماینده مردم بدین حق
قایم یعنی برپا شونده در فرمان حق مرویست که آنحضرت
همیشه در شب و روز مهیای فرمان است و منتظر اشاره
ظهور نماید منتظر یعنی انتظار برده شده و خلایق همیشه
منتظر مقدم وی اند خلف صالح بلد الامین یعنی قلعه محکم خدا
که کسی را بوی تسلط نیست خاتم الائمة در کتب سماویه
ملقب بر افنده یعنی غایب شونده در مدت مدید و کاهی
در ایام تقیه او را غریمی نامیده اند و گاهی ناحیه مقدسه

آثار ظهور آن بزرگوار
خروج سفیانی اختلاف بنی عباس در ملک و کسوف شمس در نصف شعبان و خسوف قمر در آخر ماه بخلاف عادت فرو رفتن
بعضی از ولایات بزمین ایستادن آفتاب از وقت زوال تا نزدیک عصر و قتل نفس زکیه و هفتاد هزار کشته شدن در
هنگام بیان رکن و مقام و ویران شدن دیوار مسجد کوفه پیدا شدن رایات سیاه از خراسان خروج یمانی ظهور مغربی در مصر و مالک شدن
اعث مات ظهور ستاره روشن چون ماه در شرق و خم شدن آن بمرتبه که دو سرش بهم آید و پیدا شدن سرخی در آسمان و پراکنده شدن
در کرد ولان و پیدا شدن آتش در هوا در سه روز یا هفت و زیاد شدن عرب بر همه طوائف و خراج مصروف شام آمدن
خیل منسوب بجزیره عرب و امان شط فرات بکوچه های کوفه و ظاهر شدن دوازده نفر از اولاد ابیطالب

اخلص فيك بالله احسن معاملتك مع الناس [illegible]

عن علي بن الحسين عليهما السلام رأيت الخير كله قد اجتمع في قطع الطمع عما في ايدي الناس

عن ابي عبد الله عليه السلام قال شرف المؤمن قيام الليل وعزه استغناؤه عن الناس

عن ابي عبد الله عليه السلام قال كان امير المؤمنين عليه السلام يقول ليجتمع في قلبك الافتقار الى الناس

والاستغناء عنهم فيكون افتقارك اليهم في لين كلامك وحسن بشرك ويكون

استغناؤك عنهم في نزاهة عرضك وبقاء عزك من الكليني

عن امير المؤمنين علي بن ابي طالب عليه الصلاة والسلام ان الله سبحانه يحب العقل

القويم والعمل المستقيم ان كفر النعمة لؤم وصحبة الاحمق شؤم

كلام العاقل قوت وجواب الجاهل سكوت كمال العلم الحلم

وكمال الحلم كثرة الاحتمال والكظم كمال الحزم استصلاح الاضداد

ومداراة الاعداء ٥ عن امير المؤمنين عليه السلام المؤمن بشره في وجهه

وحزنه في قلبه اوسع شيء صدرا واذل شيء نفسا يكره الرفعة ويشنأ

السمعة طويل غمه بعيد همه كثير صمته مشغول وقته شكور صبور مغمور بفكرته

ضنين بخلته سهل الخليقة لين العريكة نفسه اصلب من الصلد وهو اذل

من العبد ٥ نهج البلاغة وقال الله تبارك وتعالى وعهدنا الى ابراهيم

واسمعيل ان طهرا بيتي للطائفين والعاكفين والركع السجود

وامير المؤمنين صلوات الله عليه [illegible]

[illegible] بالا [illegible]

[illegible] مدح كرده [illegible]

[illegible] مذكور است [illegible]

[illegible] قال العلي [illegible]

[illegible] الا ان [illegible]

اذا اجتمع الناس في واحد وخالفهم في الرضا واحد

فقد دل اجماعهم كلهم على انه عقله فاسد

الا قل لمن قال في كفره ودل على قوله شاهد

اذا اجتمع الناس في واحد وخالفهم في الرضا واحد

فقد دل اجماعهم كلهم على انه عقله فاسد

كذبت وقولك غير الصحيح وزعمك ينقذه الناقد

فقد احمقت قوم موسى جميعا على العجل يا رحبيا ماجد

ودام عاكفوا على عجلهم وهارون منفرد فارد

وكان الكثير هم المخطئون وكان المصيب هو الواحد

لا تمش في الارض مرحا فان الله رؤف بمصالح العباد فاستغفر الماذون لكن خیرات الله

٢٣

اذ حضرت امام جعفر صادق علیه السلام منقولست عجب دارم از کسی که بترسد چرا

نخواند اول الذکر که حق تعالی بیوری لا اله الا انت سبحانک انی

کنت من الظالمین هم از کسی که اندوهناك بود چرا نگوید حسبنا الله ونعم

الوکیل نعم المولی ونعم النصیر عجب از کسی که برو مکر کنند چرا

نگوید وافوض امری الی الله ان الله بصیر بالعباد عجب دارم از کسی

که بیوسته داند چرا نگوید ما شاء الله لا حول ولا قوة الا بالله

هرچند میش خوانند از آن زود تر نفع آیات الله

...

فلك عزاد فرو هو آلة نفا

اللعبة فانا ارد

سمعت النبی صلی الله علیه وآله یقول الا

ان شد المدینة فیکم شد سفینة نوح

من رکبها نجی ومن تخلف عنها هلك

...

السلام ایها العاشق السلام

ای زمان گوبا البر خاتم السلام

ترك این سهو و خود تی کرم کن

روز ازکوار و روز ارغم

سخن را نبا بید من ...

کبر ... گفته را نشان

...

عجز ... پای ... و دیار

...

بسم الله الرحمن الرحیم

ملا جامی

آن روز که در ... لطف ... جواب

از آن چو ... عطر ...

... طبع و ...

...

... بود و ... تمیت

مستدم ... بود و آب ... بهار

سرمایه حیات بود ... ریاض

...

عرفی

...

ما را ... سرم ... که ما ...

زرکه بر بام ... که ... چو ... از ...

سحابی

در ... ما ... خواهم

...

محو ... تو ... ام

...

[illegible]

وعنده مفاتح الغيب لا يعلمها الا هو ويعلم ما في البر والبحر وما تسقط من ورقة الا يعلمها ولا حبة في ظلمات الارض ولا رطب ولا يابس الا في كتاب مبين

[illegible]

و على الله فتوكلوا ان كنتم مؤمنين و من علامات المتوكل ان لا يخاف غير الله عز و جل

بسم الله

اذا اجتمعت في الدين سبعون فرقة
ام الفرقة الناجين آل محمد
فان قلت هالكا كفرت وان تقل
رضيت عليا لي اماما هاديا

و نيف كما قد جاء في ولم الثقا
ام الفرقة الهلاك
نجاة فلم قد قست غير هاو
وانتم الباقين في اوج

لا تخرج من تکانک فان طالب الکثر یهدم و القانع عزیز

هو

معجون جیب الانبجز البرنجز لنان نافع

معجون حب ربیع الفتح جهت تقویت دل و رفع خفقان و اسهال و دفع بلغم و نافع است

۵ درم یاقوت سرخ ... بهرمان زعفران زرنباد درونج ... جدوار

خولنجان ... حب القلقل ... زنجبیل ... قرنفل ...

کبابه جینی ... دارچینی ... فلفل ... بسباسه ...

۵ درم ۵ درم ... درم ... درم ...

سنبل ... فلفل ... دار فلفل ... شقاقل ...

مجموع ادویه را کوفته و بیخته با عسل کف گرفته سرشته در ظرف چینی نگاه دارند و بعد از شش ماه استعمال کنند

شربتی از یک مثقال تا دو مثقال ...

حب ... جواهر ... ۱۵ درم ... ۵ درم

نغمه ... و ... و ... ۵ درم

ترکیب باکرها

المفرح الجامع ذکرها

و یقوی المعده و یزید الحفظ

و الباه و یحسن اللون و یسهل الغذا

و یطیب النکهه و یقوی اللثه و الاسنان

و یمنع السیلان من الفم و یفتح السدد و یحلل الریاح

نوع دیگر ... و یقوی الکلیه و یفتت الحصاه و یذهب بالبواسیر

و ... المقعد و ... و یمنع تقطیر البول و یذهب الحرقه فی المثانه و ینفع من ...

و یقوی الذکر ... عجیب ... المعجون و یحمد ... اجزائه

بزر البادروج بزر الکرفس بزر الشبت بزر الجزر بزر الشلجم بزر البصل ...

واحد عشرة دراهم علک الروم و فلفل قرفه ... زنجبیل انیسون بسباسه

من کل واحد درهم عود نصف درهم مسک دانق زعفران نصف دانق یدق الادویه و یخلط ...

زبده مفرح معتدل در تقویت قلب نظیر ندارد و لیاقت ... قیمه ۱۰

هو

... الجواهر ... ۵

ابریشم کوب ... سعد کاوزبان ... ابریشم مقرض ذهب

۲م ۲م ۳م ۱۰م ۴ دانگ

تخم ریحان کشک تخم بادروج تخم بادرنجبویه افتیمون اسطوخودوس

۲م ۲م ۲م ۵م ۶م

تخم کاسنی تخم خیار ترنجبین گل سرخ سنبل ... هندی

۱۰م ۸م ۲م ۸م ۴م ۴م

اینها همه وزن درهم است که بوزن مثقال است ابریشم سرطان بحری بهمن سرخ بهمن سفید

۲ل ۲ل ۲ل ۲ل ۲ل

عود هندی حجر ارمنی لاجورد مصطکی سلیخه دارچینی زعفران ... قاقله کبار

۲ل ۲ل ۲ل ۲ل ۲ل ۲ل ۲ل ۲ل

جدوار ... کبابه چینی درونج عقرب مشک کافور عنبر اشهب ... ...

۲ل ۲ل ۴ل ۲ل ۲ل ۲ل

... مثقال ... شربتی ... مثقال ...

که نگاه دارند ... افیون ... اضافه کنند ... مثقال ...

در ... تقویت قلب ... نظیر ندارد ... وزن

... کنند نسخه مفرح ... الیه ... اولیست ... و ...

زبده ابریشم کوب سعد کاوزبان ... ذهب تخم ریحان کشک تخم بادروج تخم بادرنجبویه افتیمون

۳م ۳م ۳م ۱۰ ۴ دانگ ۶ ۶ ۶ ۵

اسطوخودوس تخم کاسنی تخم خیار ترنجبین گل سرخ سنبل ... هندی بسباسه پوست ...

۶ ۱۰ ۲ ۸ ۴ ۴ ۶ ۶

عود ... زنجبیل فلفل اینها همه وزن درهم است که بوزن مثقال است ابریشم سرطان بهمن سرخ بهمن سفید

۶ ۶ ۶ ۲ل ۲ل ۲ل ۲

عود هندی حجر ارمنی لاجورد مصطکی سلیخه دارچینی زعفران ... قاقله کبار جدوار کبابه درونج عقرب

۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲

مشک کافور عنبر ... شربتی ... مثقال ... و ...

۲ ۲ ۲ ۲

٢٨

ان اردت الطريق الى الحبيب فارق العجز وترك الامر القبايح

نسخهٔ فلونیای حکیم ارفالی و حکیم ... حمد ... در دفع ... اسود ... آب ... دفع ... خواب ... بدید

بیرون کی جمیع اوجاع و دافع جمیع اوراقی ... نافع ... پیران و جوانان ... معده را قوه دهد و لذت و اشتهای

طعام باز دید کند و قوه باه دهد و شهوه انگیزد و سرعت انزال ببرد ... دفع آورد و ... روی را افروزد

قوت باصره بیفزاید و ... باطن را تقویت کند ... کند و موی را از سفید ... دلها و ... اعضا

بر دو ... بیفزاید و منفعت ان ... اکر ... ... اطبای ... اشفا ... والله اعلم و ...

افیون صدونیاه زعفران عبر خام مشک عود ... هندی سنبل الطیب اشنه
مثقال پانزده مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال مثقال

کبابه صندل طیب مختوم دارچینی ... زراوند ... اب ... عود ...
... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال

عود الصلیب ... قسط ... بنج ... اکیر ترکی ... سورنجان ... زرنب
... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال دو مثقال دو مثقال ... مثقال

زنجبیل بادرنجبویه جوزبوا ... زنجبیل ... ارجنی ... فلفل ... فلفل ... قرنفل
... مثقال ... مثقال ... مثقال ده مثقال ده مثقال ده مثقال ده مثقال ده مثقال

قاقله ... فطراسالیون ... دوقو قردمانا مخلصه ... الملک ...
... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال ده مثقال پانزده مثقال ده مثقال

... شقاقل ... بوزیدان ... تخم ... رازیانه افیون ... اسی کندر
ده مثقال ده مثقال ده مثقال ده مثقال ده مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال

کندر اذخر اسطوخودوس ... عود ... ورق ... ابکدان کشنیز خشک
... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال

... نانخواه ... کلکول ... زرد مصطکی بابونه ... لسان العصافیر
... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال ده مثقال ده مثقال ... مثقال ده مثقال

... ... فرفیون ... دیوند ... حب ...
ده مثقال ... مثقال ... مثقال دو مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال

حماما دورس ... ابریشم مروارید ... کهربا یاقوت مرجان بسد
... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال

ورق طلا ورق نقره روغن بادام ... ... سداب ...
... عدد ... عدد ... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال ... مثقال

حده افسنتین رومی اذخر اکوفته ... روغن بادام ... ادویه ...
... مثقال ... مثقال

معجون نامیه در ظرف چینی یا آبگینه کنند بیرون ظرف ... در میان جو نهند ... ماه از

شش ماه ... نسخهٔ ... ... مروارید ... عود ...
٢ ٢ ٢ ٢ ٣

سنبل الطیب ... هندی سعد کوفی ... کبابه ... مختوم ... عنبر ...
٣ ٣ ٣ ٣ ٣ ٣
٣ ٣

... مصطکی زعفران اذخر ... ادویه ... کوفته ...
٣ ٣ ٣ ٣ ٣

... کف ... ادویه ... لعاب یاقوت
٨ ٨

مروارید زعفران ... ورق طلا ورق نقره عقیق ... دهنج ... ...
٨ ... عدد ... عدد ٨٢ ٨٢ ٨٢

... مرجان ... ... فلفل ... فلفل ... ...
٨٢ ٨٢ ٨٢ ٨٢ ٨٢ ٨٢ ٨٢ ٨٢

... ... اصفهانی
٨ ٩٢ ٨٥ ٨٥

[illegible]

حسبی الله و نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر

[illegible]

تکرار [illegible] الا التفریق [illegible]

لا اله الا [illegible] علی [illegible]

المؤمن [illegible]

[illegible] الفقه [illegible]

[illegible]

شکر و صبور [illegible]

لیس [illegible] العبد

[illegible]

[illegible]

ایاک والحرص فی الامور فانه مذموم و صاحبه محروم

[illegible]

نعصان ... وقوة وسعة سنبله ... در السبع

۵ ... ۱ ۱ ... ۲

... صه

و ... الاسهال ...

عمل ... در العمل ... [illegible]

... واحد ... نصف ... [illegible]

۳۳۴

[illegible]

فنی فی ... [illegible] ... قلت لا اقدم في ... [illegible]

... اللب ... والنبي المصطفى ... ليلة المعراج ... [illegible]

[illegible]

ذيل اركب ابا الله فانه من الامور به بركة فما لقدت

[illegible]

قوله تعالى هو اهل التقوى واهل المغفرة وقوله عليه السلم اللهم اجعلني من اهل التقوى واهل المغفرة فالاول من الاول والثاني من الثاني من المجهول والثاني من الاول والاول من الثاني من المعلوم

[illegible]

قند نشکند ار قفس نی شکر است تا توان بود از مضر احتراز باید

[illegible]

اذا اوقت ... فادر ولا ... ملک الجبار ...

[illegible]

فقنت از حضرت امیر المؤمنین علی ابن ابی طالب علیه السلام که در هر ماهی هفت روز نحس است چنانکه در این ... و آیه ...

و هر که بیمار شود شفا نیابد و هر ... که در این روز ... و هر که ... شود و هر کاری که آغاز کند تمام نیابد

و عقد کند نا سازگار شود

ربیع الاول ربیع الثانی جمادی الاولی جمادی الثانی رجب

۱ ۲۰ ۱ ۱۱ ۱۰ ۱۵ ۱ ۱۱ ۱۵ ۳ ۱۲

شعبان ۵ رمضان ۵ شوال ذوالقعده ذوالحجه محرم

۴ ۳ ۳ ۲ ۶ ۶ ۱۰ ۷ ۲ ۴ ۱۵

بیست و هشتم ... ۶ بزرگ ...

صفر ۱ ۲

از حضرت امیر المؤمنین علی ابن ابی طالب علیه السلام ... که ... البقره ... العلی العظیم ...

... ذات ... العلی العظیم ...

[illegible]

[illegible]

اجلس ... الكبير والقناعة ... الرزق مقسوم والامر مقدور

عمل ...

۲۵

[illegible]

[illegible]

الاطريفل الذي ينفع من لاح الكبوا بير وحبس اللثان ويزيد الباه ويسخن المعدة ويمر الكبد

الاجزاء هليله خفند هليلج كابلي هليلج اسود آمله منقى بليلج منزوع النوى

قاقله دار فلفل من كل واحد ثلثة اجزاء زنجبيل بوزيدان

بسباسه شيطرج هندي تودري احمر تودري ابيض شقاقل

لسان العصافير حب القلقل سمسم مقشر شكر طبرزد

خشخاش ابيض بهمن احمر بهمن ابيض من كل واحد جزء وتلت الادويه

بعد السحق بالسمن او دهن اللوز ويعجن بالعسل منزوع الرغوه وشربته

منه وزن مثقال الى ثلثة مثاقيل

[illegible]

[illegible]

دار ودلدوما داد ادرا فزودی سوران در رمز بند وبجو رمان درخت که بر داسم سورلو
اوز بطه مستحکم کند و بکذلدو باشنه ماه لجره میره الکو وصبح و بکیتا نکر
وشام بکیتا مک مخبو

[illegible]

[illegible]

... آگاه ... و این آگاهی مرتبه است علم الیقین و عین الیقین و حق الیقین ...

... که درجهٔ اول ... علم الیقین ... طبیعت ...

[illegible]

... حق الیقین ... علم ...

... مرتبه ...

[illegible]

... طبیعت ... کرم ... جمیع ... عالم ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحیم

[illegible]

ادب [illegible] الله [illegible]

[illegible]

۵ [illegible]

[illegible]

۱۱ [illegible]

۱۲ [illegible]

۱۳ [illegible]

۱۴ [illegible]

۱۵ [illegible]

۱۶ [illegible]

۱۷ [illegible]

۱۸ [illegible]

۱۹ [illegible]

۲۰ [illegible]

۲۱ [illegible]

۲۲ [illegible]

۲۳ [illegible]

۲۴ [illegible]

۲۵ [illegible]

ربع الحرص على الدنيا وطلب الغنى بالزيادة ولا تندم ما ينفعك الندامة

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحیم

[illegible]

وذلک هو السبب [illegible] والمرجع لا غیر [illegible] المرام وذلک ما اردنا [illegible]

تمت

الترغیب بطلب الشهادة

[illegible]

الخطاب بالکسر کلمه المراد منه الکلام
الخطاب ای الخطاب الفاصل یعنی الفارق بین الحق والباطل

رساله جبر و اختیار از فاضل کامل خواجه نصیر الدین طوسی رحمة الله علیه

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب الارباب و مسبب الاسباب و مفتح الابواب و ملهم الصواب و مسهل
الامور الصعاب و الصلوة علی محمد المبعوث بفصل الخطاب و علی آله و اصحابه الانجاب
و بعد ... که بعضی از برادران ... محرر این ... تصور آن
که در باب جبر ... دارد اقتراح کردند که آنچه او را روشن شده است درین مسئله
جبر و قدر که از جمله مسائل مشکل است که میان اهل سنت خلاف در آن واقع است و اگر فهم او
تحقیق آن فهم کند بر سیاق تقریر و تفهیم نه بر طریق جدل و نظر تحریر کند تا ... اتفاق
افتاد ... تقریر مقدمات علمی که دانستن این مطلب بآن محتاج است ... اجابت
کرده و جمله آن در ده فصل مرتب کرده شد ... که معنی آن ... رسیده
ان شاء الله فصل اول در حکایت مذاهب درین موضع و اشارت بحجت هر قوم
فصل دوم در ذکر وجود و امکان و امتناع و احکام هر یک فصل سیوم در ذکر
اسباب و علل و اثبات معنی جبر و اختیار فصل چهارم در آنکه ...

سبب از و صادر نشود فصل پنجم در کیفیت استناد اتفاقیات بعلل بطریق اجمال
فصل ششم در بیان آنکه وجوب فعل از فاعل منافی اختیار نیست فصل هفتم
در ذکر قوی و افعال انسان و فرق میان آنچه باختیار او بود و آنچه نبود فصل هشتم در
قدرت و ارادت و کیفیت صدور افعال اختیاری از ایشان فصل نهم در آنچه حاصل
مباحث است ... و حل ... فصل دهم در آنکه اطلاق جبر و اختیار
بمعنی ... بیان ... فصل اول ... این
کسی ... فصل اول در حکایت مذاهب درین موضع
بحث ... جبر ... و تقدیر
مردم را ... کار ... بعضی ... گویند مردم را
خوش ... که او ... خدایست
و تقدیر او ... ما ... فصل ...
قدرت ... اول ... اخبار ... گویند
لا موثر فی الوجود الا الله ... جبر ... بعضی ... که هرچه ...
با بنده است فعل بنده است ... و اختیار خود ... اگر خواهد
نخواهد ... خدای ... خواهد ...

خدایست ... بگویند مردم را اختیار ...
و آنچه ... فعل ...

گویند ...

ارجوانی بذ الامر غیر کثرت و سرکت فیما تقدمت

۳۵

قدریان خوانند و بترکه معتزلیان خوانند و بترکه قوم اول را قدری خوانند ازانکه

گویند کارها بتقدیر خداست از جهة آنکه گفته القدر خیره و شره من الله بر قدر حرکات

قدری باید که قوم کنند و بیان آنکه اول نیز منفک از سب است و جبر نیز اگر نیز ظاهر اول آنست

که باتفاق هر دو قوم خدای تعالی از وجود بندگان ذات که کس گوید اگر ممکن نبود که خلاف

آنچه گفتیم ممکن نبود که علم خدای تعالی جهل باشد که خلاف آن کنند

انقلاب باشد و نیز گویند قدرت و ارادت که در بنده که فعل بنده چرا که فعل او بود در

و او فاعل مختار قدرت و ارادت پس او را در کسب قدرت و ارادت هیچ تأثیر نبود

اختیار نبود و ... للّه ... و هر ... قدرت و ارادت ... بفعل او بود

هرگاه که قدرت و ارادت در او ... وجوب ... که فعل ازو صادر شود و هرگاه که

محال بود که صادر شود پس او را هیچ اختیار نبود و نیز گویند اگر خدای تعالی ... کند

و او ... در تحصیل ... بار ... اگر ... که ... او را

در تحصیل آن ... که ... جمله ... ارادت

خدای تعالی ... که اگر ... اختیار ... تکلیف ... عبث

و دعوت انبیا و اولیا ... متوجه

نشود ... و عقاب

و جمله

نه بر جملت ... که کسب ... در علم ... بی ... ذات

و ... آنچه ... که ... و ... بر ... او ... و التفات ... بیرون

باکثر ... آنچه ... واضح شد ... درو که ... وجوب و امکان ...

... حصول او ... الا حصول ... دیگر را و ... جمله ... او ... از آنکه

اگر ... وجوب ... بر ... ظاهر ... حصول ... حصول

بر ... و ... بلا ... باشند و ... سلسله ... متحقق شود

و واجب الا حصول که او را ممتنع الحصول ... و ممکن الحصول و الا حصول او

... ذات و واجب بلاحظه غیر ... وجوب ... اول ... الوجود

لذاته خوانند و ... را واجب لغیره و ممتنع هم ممتنع لذاته بود و الا ذات ... او ...

غیر ... وجوب ... که ... پس ... واجب ... بود ممکن لذاته

و باید که ... ممکن لذاته ... بلاحظه غیر ... طرف ... حصول و لا حصول ... از

... که ... طرف او ... دیگر طرف ... و لا ... ترجیح

... و آن ... و ... طرف ... ممکن ... ممکن ...

... ذات او ... غیر ... و وقوع ... از ... طرف ... ممکن شد

... که ... ذات ممکن ... بلاحظه غیر ... وقوع

ما ممتنع لغیره ... واجب

لذاته و هم واجب لغیره ... لذاته

و ممتنع لغیره

از دو طرف نسبی با وجود ذات او چه اگر وقوع یکطرف است بعینه نسبت اولی بود

مث ... و وقوع آنجانبی که طرف با فرض عدم رجحان در هر طرف لازم

آید محالست پس بهیچ وجه ممکن نبود وقوع هر یکی را از دو طرف او نسبی با وجود ذات او

هیچ ذات از وجود یا عدم ممکن نبود پس هر که ذات ممکن است بنفسه اقتضای

وجود یا عدم کند محال باشد و بباید دانست که طرف وجودی را است موجود باید که چیزی باشد

اقتضای چیزی که ... لا طرف عدمی را سبب عدمی که ... بود چیزی بود که ...

بود چیزی ... [illegible] ... سبب ... اگر ... این ...

ذات ممکن ... از هر دو طرف اعنی حصول و لاحصول ... حصه را

که طرف وجود ذات سبب وجود ... حصول و ... عدم است سبب عدم ... حال از

در ... از وجود سبب یا از عدم او پس ذات ممکن ... حصول یا لاحصول

خالی باشد ... که ... از دو طرف ... واقع شده ... ممکن ... ...

ممکن ... واجب ... محال ... ممتنع ... لاحاصل ... و بباید دانست که این

وجوب که حصول ممکن ... غیر ... سبب ... که او ... حصول لاحق ...

هر چه حاصل ... حصول ... ممتنع ... و هر چه لاحصول ... ممتنع ... حصول ... واجب

... وجوب ممکن ... حصول لاحق ... وجوب اول ... حصول

هر واجب

اولا حصول [illegible]

[illegible]

بت واجب ب اول ... حصول ... حصول ... سیوم ... اسباب

و علل ... ذات ... جزو و ... و هر چه ... و ... و ... جاها اگر او ... باشد

ان غیر باشد لاشک که ... غیر باشد از ... و غیر را

... ... و جه کاتب ...

... ... حیوان ناطق نبود کاتب ... نبود و نه ... که

... ... حیوان ناطق کاتب ... شرطی ... که ... ... اول

گفتیم و ... که ... ... از ... ...

وجه و غیر از اسباب ... خوانند و ... غیر ... و ... ...

و ... که ... ... اسباب ... آن

... و سبب ... موجب ... ... که از وجود ... ...

آفات ... و غیر ... ... کاتب ... ...

که گفتیم که شاید که ... ... شرط

... و غیر ... ... شرط ... سبب ... ...

عاشر ... ...

چنانکه گفتیم ... ... از ... ... معدوم

وجه ...

کاهی که ... ...

کاهی ... ...

[illegible]

[illegible]

او نسبت میان ایشان مانند خطوط است منفرد و علل که مقهور

هم علت وجود و هم علت عدم او بود چنانکه غیبت خورشید هم علت عدم آفتاب و هم علت وجود
حجاب بود و اسباب چهار اند اول علت مادی که وجود شی بدو باشد مانند چوب درودگر
تخت را دوم ماده و لیکن وجود چیز بدو بالفعل نباشد چون هیئت تخت و سیوم صورت و آن چیزی
بود که وجود شی با ماده بقوت بود و با او بفعل آید مانند صورت تخت تخت را
و چهارم غایت است و آن چیزی بود که وجود شی از او بود مانند نجار تخت را
و صورت اجزا سبب شده وجود آن مرکب بود و غایت و فاعل
و موجد او و غایت سبب نفس علیت فاعل که اگر نه غایت فاعل فعل نکردی
مطلق فاعل نتواند بود و این چهار سبب که گفتیم مرکبات را این اسباب احوال
باشند در محل مانند اعراض و صور از ماده بود پس فاعل که موجود
و کمال آن که وجود چیزی بدو باشد و آن چیزی باشد که وجود صورت نفس
جز یک چیز نبود حکم فاعل را مانند خود خوانند و صورت را ماده و
یا موضوع را مافیه و غایت را ماله و دیگر اسباب را که حادث شوند
در محل مانند هیولی او را مافیه خوانند و هیولی اول را علت و غایت
لاجرم موجود اند که در عالم [illegible] در عالم جسمانی [illegible]
ماده او یا لازم اگر نبود و هر یک از این چهار چنانکه گفتیم تا [illegible]

که فعل از

که فعل از وی حاصل آید و فاعل [illegible] و همچنین هر یکی از این تمام
یا ناقص فاعل تام باشد در وقتی که تحصیل [illegible] و غیر تام باشد در وقتی که
و هر فاعلی که تنها در حصول فعل کافی بود در حال فاعل ذات باشد و اگر نبود فاعل غیر او
فاعل مع الغیر بود و تمام نبود و هر فاعل که بالذات فعل لازم [illegible] که در وجود
چنانکه لازم او را باشد چون که از آن فعل از وی صادر شود و اگر نبود مانع [illegible]
صادر شود یا ضد او فعل در شود مانند آب که لازم او را یا طبیعت او که از
و اگر چنین حال او را از آن باز دارد [illegible] یا اگر کند چنین علت
خوانند و در حالت منع او را مقسور خوانند یا فاعل بالقسر و باعتبار
یا بالذات بود یا بالعرض و اول آن بود که فعل او مقتضای ذات او باشد بالطبع
سنگ که نشیب آید و دوم آن بود که بخلاف او بود چنانکه سنگ که بالا شود
چنانکه گفتیم یا چنان بود که فعل از وی حاصل آید چنانکه فعل از وی
بغیر هم فعل و هم عدم فعل از او هر دو ممکن بود و اول را موجب خوانند و دوم را
فاعل مختار خوانند که کند و تواند که نکند پس اگر کند و یا نکند
و اگر نکند او را [illegible] خوانند و اگر او را [illegible] و [illegible]
فعل او به کوشش او بود یا غیر او بود یا به وجهی دیگر چنانکه لازم او

٤٦

[illegible]

و با الذات [illegible]

حصول السبب [illegible]

[illegible]

[illegible]

كثرة التعرف في الدنيا مصيبة في الدين والبدن

[illegible]

[illegible]

القناعة بالقليل عزٌّ في القيامة و راحة في البدن

سوای آنکه واقف باشند بر چیزی که وقوعش متعذر بود لازم آید قبایح شرعیه باشد احتمال اسباب را
در وجود معین مستحیل و ممتنع از ملک حکیم که گفته شد امری است که مهم نیست تصور آن در این موضع زیاده
احکام مذکور در باب اسباب حجیت و شرایط آن بعد تصدیق شده است اگر چه واجب
از فاعل شایع حکیم از او منع و در حصول آن گفته شد متوقف بر آنکه ممکن را نه از غیر او
اقتضا و ترجیح مکلف کند بر وجه مساعد و تمام آنچه بوده از عالم را که فعل و ترک از او
صحیح بوده باشد از غیر او با او متصف نشود که فعل و ترجیح مکلف کند فعل از او واقع
و نه ترک و الا رجحان که از دو طرف در لازم آید بی سبب و این محال است
و ترا از متکلمان بیان این است که صورت فی الذکر در صورت اعمال کنند ترجیح مرجوح
ناشد با صحت فی نفسه الامر بر چه اکمل که ترجیح موجب از وجود آن است اثبات
بجای حاجت باشد و در صورت [illegible] کنند با رجحان غلبه ترجیح دیگری [illegible]
متین باشد اثبات حجیت ما صانع للذم بر وجه صحیح و فعل از فاعل
با وجود مرجح واجب باشد با وجود منع و هر دو صفت اختیار است خطا که
به این روش نشود و این را بنا در موضع اثبات حجیت برای اثبات قناعت
کنند اند که گویند اگر چنین نشد هر کو تا آنکه در جانب [illegible] و کارا
رجحان موجود با صحت که او از تشنه سیر را جهت عدم ترجیح خلاف آن حکومت

[illegible]

بی

بی تحقیق مخفی نماند که از دو طرف و ترجیح بر حسب آن اختیار کند و لیکن در این موضع مطلب شنید
با اثبات امکان وجوه چیستی و کون آن و دیگر اسباب آلات ادراک و فعل مرکز شخص
با هم در قرب و طلب و انس با یکدیگر استحقاق [illegible] روایات و خلاف عادات که تعقیب استعمال
و امثال آن فی نفسه بالاتفاق الباب لمن زعم [illegible] که چیستی قرین حق آن که گوید رجحان و ترجیح [illegible]
و لیکن عدم تسلیم رجحان و رجحان علت عدم وجوب [illegible] و نیز باشد [illegible]
به این نوع [illegible] و امثال آن که با اتفاق [illegible] مسلم [illegible]
مکلف طرف ترجیح شود آنچه لا گوید که رجحان این قدر بود که هر طرف از دو طرف
اولی نشود و بعد وجوب نیست ما خفی را باطل نشود و جواب الشان همانست که گوییم
با وجود رجحان در هر طرف طرف ترجیح حاصل [illegible] با تواند [illegible]
از وجوب حصول طرف راجح و امتناع حصول طرف مرجوح همین قدر بس نیست و لیکن
و انه حصول طرف مرجوح با وجود ترجیح طرف راجح [illegible] محال [illegible]
حصول یکی از دو طرف و نیز ترجیح جایز که پیش این تقریر جای آمد پس لوم [illegible]
از فاعل مکلف واجب نشود و واقع گردد بعد از تقریر این قاعده گوییم [illegible]
و [illegible] که ذکر کرده آمد فی الجملة [illegible] آنست که فاعل [illegible]
گفته اند فاعل [illegible] که [illegible] کند و تواند که نکند [illegible] فعل و ترک [illegible] از [illegible]

افلاس القلب من حب الثناء وطلب کثرة الدنیا

و نسبت با ارادت او بوجود و عدم چیزی نسبت یکسانست بطرف واقع شود پس لازم آید که
ارادت او بود تا هر گاه که خواهد کند و هر گاه خواهد نکند او را مختار خوانند
و از اینجا معلوم شد که مختار را دو صفت است یکی قدرت و دیگر ارادت
قدرت آنست که فعل و ترک از او بحسب اسباب و دواعی صحیح است و هر دو ممکن باشند
نسبت هر دو واقع بود و ارادت آنست که با انضمام وجود او با قدرت یکی از جانبین ترجیح یابد
یعنی با وجود قدرت و ارادت حصول فعل واجب بود و حصول ترک ممتنع و با وجود قدرت
بی ارادت حصول فعل ممتنع بود و حصول ترک واجب و این معنی مخصوص است بذات
آن اگر گویند با وجود قدرت و ارادت تواند که ترک کند یا نه اگر تواند پس حصول ترک
او ممتنع نبوده باشد و اگر نتواند پس مختار نبود گوییم حاصل سؤال اینست جواب آنکه
گویند کسی که تواند که کند و تواند که نکند تواند که کند و نتواند و این هر دو محال است
پس اگر گویند با وجود قدرت و ارادت اگر قصد ناکردن کند تواند یا نه گوییم این
متناقض است چه قصد ناکردن و ارادت کردن با هم نتوانند بود پس اگر طلب زیادت کنند
با وجود قدرت و ارادت ترک ممکن نیست یا نه اگر ممکن نیست فعل واجب است و اگر
باشد پس او مختار نبود گوییم ممکن نباشد و لازم نبود که او مختار نبود چه مختار آنست که اگر
خواهد که کند کند یعنی نه مراد ارادت لکن اگر خواهد که کند ممکن نیست که نکند و مراد

او

او حاصل نشود و در جمله حکم مجموع قدرت و ارادت مستلزم فعل است با تقدیر وجود
و تقدیر عدم فعل محال بود که با وجود تقدیر فعل تقدیر عدم فرض شده است پس وجوب فعل که بتقدیر
وجود شرط او لاحق شود منافی اختیار فاعل نباشد و چیزی که از وجوب او لازم
آید هم منافی اختیار او نباشد فصل هفتم در ذکر انواع افعال و اقسام آن
و فرق میان آنچه باختیار او هست بود و آنچه نبود تو بدانکه در مقدم بیان افعالی که از او
صادر شود چه صفت است یکی آنچه بابدن شارک اجسام بسیط است مانند آنکه از او بدن
با میل مرکز عالم دارد و سبب او آنکه او را با همه محیط دارد و دوم آنچه با نبات شارک
مرکبات معدنی است مانند قوتی که در عضوی از اعضا او مرکوز است که مبدا احراق
آن عضو است خاصه که هر یکی از معادن بعضی و سیوم آنچه با نبات شارک است و آن قوت
جاذبه است که از غذا بدن او را بدل ما یتحلل میدهد و قوت نامیه که از غذا
بدن او را با آنچه شبیه است او بر نسبتی محدود بزرگتر میگرداند و قوت مولده که از
فضل غذا ماده شخصی دیگر از نوع او جدا میکند و خادمان این قوتها مانند جاذبه
و ماسکه و هاضمه و دافعه و مانند مغیره اولی و ثانیه و مصوره و چهارم آنچه با
دیگر حیوانات است و آن دو صنف است یکی مبادی ادراکات و دوم مبادی حرکات
ارادی و صنف اول را پنج قسم است یکی حس لمس که اعضا تنهابی اوست و دوم سمع

شاور اهل الآخرة و لا تقدم بشرط ان لا تخالفهم

و بعد از دیگری حس باطن [illegible] حس مشترک که ادراک صور جزئیه کند و مصوره
حافظه آن صورتست و وهم که ادراک معانی جزوی کند و ذاکره که حافظه اوست
و متخیله که واسطه آن دو قوتست و در میان دو حافظه تصرف کند به تحلیل و ترکیب صور و معانی
به فکر و صنف سیم قوت شوقی است با تحریک [illegible] غضبی و شهوانی [illegible]
از قوتها که در میان اعصاب و عضلات [illegible] تحریک اعضا کند
و پنجم انچه مخصوص بانسانست و آن قوت نطق است که مشتمل است بر عقل نظری که
بانواع معقولات تصرف کند تا از مرتبه عقل هیولانی که استعداد محض است بمرتبه
[illegible] مرتبه عقل مستفاد رسد که صور معقولات کاهی در او متمثل شود و بر عقل عملی که
بآن استنباط صناعات و استخراج قوانین مصالح منزل و بلاد کند و تدبیر نفس
او بر وجه افضل کند و لیکن جمله [illegible] آنست که [illegible] از قوتها صادر شود
مانند هضم و نمو و بعضی آنست که به [illegible] و وجود آید لا او را در آن
اختیار نبود مانند آنکه کسی [illegible] کند [illegible] و توهم بیماری کند [illegible]
و بعضی آنست که باختیار او وجود آید یعنی تابع قدرت و ارادت اوست
و آن دو صنف است یکی جسمانی مانند حرکات [illegible] و استعمال آلات و دیگر
نفسانی مانند تخیل و تفکر و بحث ما مقصود بیان صنف که اختیاری و جسمانی است

فعلها

فعلها
تابع قدرت و ارادت است و اجب بیان احوال قدرت و ارادت و کیفیت صدور افعال اختیاری
لکن بحث کنیم در فصل سیم از بحث از قدرت و ارادت و کیفیت صدور فعل از [illegible]
از هر وجه هر گاه انسانی احتیاج پیدا کند بچیزی که ملایم طبیعت و مزاج او [illegible]
او بود و بعضی [illegible] نفع یا دفع [illegible] حاصل شود سبب [illegible] قصد و [illegible] حرکات ارادی
دفع [illegible] که باید [illegible] و اگر در اعتدال [illegible]
اعضا او ظاهر شود آن کیفیت چنان [illegible] که صدور [illegible] حرکات از [illegible] حال
اتفاق کند و این معنی ظاهر است و غرض از ارادت آنکه مراد از قدرت [illegible]
کیفیت [illegible] است و در [illegible] کیفیت [illegible] مستعد او از [illegible]
[illegible] آید و او را در [illegible] از حصول مستعد [illegible]
اختیار [illegible] از دو وجه [illegible]
باز آید [illegible] ممکنات [illegible] افعال [illegible] کند که مستعد [illegible]
مباشرت بعضی افعال [illegible] شود [illegible]
و بعد از بحث از احوال ارادت [illegible] گوییم هر گاه که انسان باحتیاج [illegible]
و وصول آن بان ممکن [illegible] کند اگر [illegible]
ما تحت [illegible]

شرح الامر جزء السعادة لا تحزن و لا تقعد

بود و اگر ناملایم شمرد شهوتی حادث شود ماحصل آن اگر غضب از آن قوی بود و نیز هر یک جز
ملایم شمرد و جزی با ملایم شمرد بحسب عضوی از قوتها و بر هیچ جز ادراکات انواع بسیار است
بحسب حس ظاهر و باطن در انسان بحسب قوت نطق و عقل بدین دیگر هیچ بحسب ادراک
ملایم شمرد و بحسب ادراک غیر ناملایم چنانکه مثلا بعضی چیزها بحسب چشم خوش آید و در ذوق چون بحسب
احساس ملایم بود و بحسب وهم و تخیل ناملایم یا بحسب قوی چون اینکه ملایم بود و بحسب عقل ناملایم
و بحسب عقل یا ضد این ملایم بود و بحسب وهم ناملایم و بر جمله جمهور از اختلاف حاصل شود که بحسب هر ادراک
که از ملایم شمرد او را داعی بر آن حادث شود و بحسب هر ادراک که ناملایم شمرد صارف
از آن پس اگر داعی خالص از صارف باشد یا داعی راجح بر صارف چنانکه نفس بر آن بود
عازم شود بر طلب آنچه ادراک کرده است و بحرکت آید و آن عزم جازم را ارادت خوانند
ارادت مسمی اینم و اگر صارف راجح بر شوق بود بحسب عازم شود بر هرب از آن
و اگر هرب از آن و اما آن عزم جازم و اگر داعی و صارف متکافی
افتد نفس در تردد و تحیر بماند و بحال الکل طلب ترجیح جانبی بر جانبی بکند و ... با تفکر
هم حرکتی در او نفس باشد و حکمت در تحصیل بقدرت و ارادت تا مانند ...
که بحث از آن بکنیم و حرکت او در طلب ترجیح آنچه نسبت که از احتیاج خوانند
و نفس را با جهت مخالف و بر جمله حرکت با آنچه نابود از استعمال ...

حزم مسایع شود تا از آن باز ایستد کرد یا بعضی دیگر او را از آن باز دارد و در جمله
هر گاه که ارادت بعضی عزم و حزم حاصل آید قوتهای که محرک آلات باشند بحرکت آیند
بر وفق بادر و فرق که هر عضوی بعضی تحریک کنند در طلب مطالب آنچه حکم کرده شده باشد
و اگر ارادت حاصل نشود پس معلوم است که افعال و حرکات ارادی بعضی در عضو
صادر شود و در عین حال معارف آن قوتها شوند که بعضی از آن قبیل است حادث شود یا
با تخیل خالص و جازم بیکدیگر و قوتها شوق از اصناف ادراکات منبعث
افعال اضطراری حرکت ادراک و یا تخیل یا تفکر و وجه ادراک و تخیل
تخیل مثل و حفظ شعر تبدیر حالت چنانکه در قوه کشف از آن و استعمال تجارب ارادی
ادراک حس و جنبانیدن و وهم و تخیل اوست که بسیاری از این افعال نفس را دیگر
و عادات که اتفاق افتد یا بر آن مجموع بنشسته بهیئتی باید مقتضی جود
مقتضی روات ... افعال ارادی حرکت مانع داعی شهوتی و غضبی مثل تخیل
... و لا در انسان در جمله آنکه جوهر او و فطرت بحمل بر تعلم و استکمال
نطق او و تهذیب قوت نفس یا از جهل و عقاید فاسده و ملکات رذیله ...
حال او ... بحری در بحر جود ... که نسبت او به ... قوت نطق او و قوتهای دیگر
وحد و تشطف در ترکیب نفس و اگر تهذیب یافته ... افعال او تابع وحدت ...

کلک الامور ترتیب الاسباب علیک بالسکوت

و نیز طلب معیشت [illegible] معاش و معاد [illegible] وقوع او بر وجهی که شریعت و حکمت اقتضا کند

و تهذیب [illegible] اوامر و نواهی الله و وعد و وعید و ترغیب و ترهیب انبیا و

[illegible] و بعد از آن [illegible] تعلیم علوم و تفکر در معقولات [illegible]

[illegible] تفکر [illegible] و از اینجا [illegible]

که مبدا اول ادراکات او [illegible] ظاهر است [illegible] و [illegible]

در آن [illegible] هر کار [illegible] و دعوت [illegible] شود و از [illegible]

شود [illegible] حادث [illegible] اراده [illegible] جازم باعث [illegible]

[illegible] طلب کار کند و [illegible] اراده [illegible]

شود [illegible] از [illegible] و [illegible] اراده [illegible] و [illegible] طلب کار [illegible]

[illegible] بر [illegible] باشد [illegible] که او را [illegible]

و حرکات ارادی [illegible] در [illegible]

در [illegible] معلوم [illegible] که [illegible]

که [illegible] از [illegible] اراده و اختیار [illegible]

و [illegible] از آن [illegible] مانند [illegible] که [illegible]

[illegible] از [illegible] و [illegible] قدرت و اراده

[illegible]

مسبوق باوجود [illegible] و [illegible] اراده [illegible] و باعدم [illegible]

اراده او [illegible] که [illegible] او [illegible] که [illegible] قدرت و اراده

مستند [illegible] اسباب [illegible] با کثرت و اختلاف [illegible] مستند [illegible] اول

[illegible] واجب الوجود [illegible] اسباب است [illegible] از [illegible] آن که [illegible]

[illegible] از [illegible] اراده [illegible] که [illegible] تکلیف

و نهی و مدح و ذم و ثواب و عقاب آن است که او [illegible]

[illegible] اراده [illegible] و [illegible] اراده [illegible] در آن

[illegible] که وجود او [illegible] افعال ارادی [illegible] اراده [illegible]

[illegible] اسما [illegible] منتظم است [illegible] افعال او [illegible]

[illegible] که قضا و قدر را [illegible] اسباب [illegible]

[illegible] از قدرت و اراده [illegible] مجبور [illegible]

[illegible] معلوم [illegible] مستند است [illegible]

فعل [illegible] از [illegible] در عبارت [illegible]

افعال تابع قدرت و اراده [illegible]

اسباب و تکلیف و امر و نهی و [illegible]

[illegible]

بمنح الله علیک بالمعجزات فما توجب وما نال منها کنت اشاره

که این عقیده در معنی نفس حق است و با وجود عدم مطابقت آنچه بعضی گویند چه خدا ...

حق مجهول است که هیچ چیز خواهد که خلاف آن نتواند و این حرمت در جوامع زنده ...

هیچ که در فعل الموهوم بشر از خوانان دانست با عراف و احوال خویش از

او قبیل آنکه هم دانست پس او را عجب با هم حیر لازم آید و هر چه جواب آنست او را ...

نقل جواب بایست در فعل الموهوم آنچه تحقیق است درین موضع آنست که علم ...

هر چند موجب فعل غیر با هر موجب فعل او گردد و این فعل خود قدرت و ارادت است ...

منافی جهت است آنکه شخص نباشد چنانکه بیان شد در فصل ششم گفته آمد آنچه گویند در ...

اگر خدا راست که این اختیار تقدیر کرده است اگر جهد کند لا محاله ... و اگر تقدیر ...

بسیار جهد کند باور ندارد آنکه سیم از آنچه گذشت معلوم شود چه آنچه خدا را ...

تقدیر کرده است که بتوسط جهد حاصل شود مگر آنکه جهد حاصل شود و جهد کردن او دلیل

ناکردن خدا تقدیر را باشد چنانکه عدم آلت تناسل در خلقت دلیل است بر آنکه ...

فرزند تقدیر نکرده چه عدم آنست که سبب عدم است و دلیل عدم ...

لازم را که جهد کند و جهت آن است که هر چه بتوسط جهد تقدیر کرده باشد ...

جهد جهتی سبب جهت باشد بلکه با آن شرایط دیگر ساخته حق و عبارات ...

سزاوار نیست و شود و قول عبارت از فعل العصر لازم وجود غیر موقوف ...

کند این است آنچه مراد این سواد را درین مسئله معلوم شد است از مقتضای ...

و پوشیده نماند بر کسی که از نصوص صاحب و بزرگان دین ... در ...

موافق اشارات لطیف نیست و از جمله آنها آنست که در خبر آمده است که ...

که الخیر فی امر وقع منه امر فی امر ... فقط ... امر فرغ منه او فی امر ...

فی امر فرغ منه او فی امر مستانف و آنچه گفته است علیه السلام بما جو کان ...

العمل قال اعملوا فکل میسر لما خلق له و آنچه در شرح قدر ...

از ... که در موضع ... رسیده است که ...

فرموده است و هذا الیم من الغم و آنچه ... و قوله ... و موت لا جبر و لا تفویض

بل امر بین امرین و آنچه در فصول ... بعضی آمده است که مفروغ و مستانف ...

و با هم مفروغ و تحقیق الجواب و بر جمله شواهد این باب بسیار است و ...

ایراد آن نیست چه اساس این مختصر بر ایراد معقول و قیاس ... نهاده ...

منقول و اقناعات خطابی و لا ... که آنچه درین مختصر تقریر داده ایم ...

جز باشد ... از آن ... از ... بار شناسند والله الموفق

در آنکه اطلاق ... صفات ... با ... است ...

هر چند منزه ... ذات ... حق ... او را بدان وصف ... چنانکه ...

ازكى الوسواس عن خاطرك والمقصود حاصل ان شاء الله تعالى

رب العزة عما يصفون لا حق بدل اثبات جهت خود دربه يكى مى ستايند كه رد ثبات
گويند بانچه او را اشرف اوصاف شمرند مانند الهيت وكبريا وعظمت وانتساب اشرف ما شرف
هر طرف مانند علم وقدرت وسمع وبصر وامثال اين غرض آنكه در اين موضع حرف از خطاب
و هر طرف اشرف اختيار را بشناسد او را النقاص داند لا بايد كه اين بحث مفهوم شود كه
صدور فعل او نها يا از خطاب وجه بحث كه او در اين رساله منزه است بتحقيق
صواب عهد كه كثر ناظر مانند فاعل وقدرت وعلم واراده واين جمله مشغول
انه از جهة آنكه فعل از فاعل مختار بحسب ذات او صادر نشود والا تابع ذات او بود
بر نه تابع اراده شد ونسبت با فعل وعلم شد مركب الوجود او را مستقل بعد بر
وفعل بهره طرف صلاح واز او فعل تا بر نشود الا آنكه اراده بسبب از او
باعث شود ولين جهه انقضا تعالى را به جمله كنند كه مبدا كثرت ذات
كمال تا باچه زيادت از جهه بدو اين صفات او را با سبد قضا
نفعد و تكثر نكند پس اختيار وجه مفهوم در از آن اراده است
و هم زبان كه مخصوص كه او را فرض
نه با خبث راوى هم خواهد بود فعل طبع ديگر
خواهد بود كه گويند

وموهوم
گويند و پس ورا احاطت دانند كه هر جه معقولات ومفهوم ومحيط سر او دونها
سؤ او از هر منزه ولاين منزه هم منزه او لخ الكلام الا فاشكروا

تمت الرساله والحمد لله رب العالمين

بيد في عشر الحرام
سنه ستة وستين والف

من طلب شيئا وجد لكل مجتهد نصيب لا تخف الحزن

۵۷

الفصل الثامن

الفصل التاسع

الفصل العاشر

الفصل الحادي عشر

الفصل الثاني عشر

العفو وراحة وتیسیر ولا تشویش فيك التعجيل

[illegible]

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحیم

اذا غربت فلا تقصد نال البركة

[illegible]

[illegible]

لاتعجل فيما طلبت فانه واسع العطاء

[illegible]

خود نمایی اگر [illegible] زند
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

الماموار گمرور

[illegible]

لا تطلب عند الله منزلة و جاها و انت تطلب منزلة عند الناس

بسم الله الرحمن الرحیم

سپاس [illegible] بی‌حد [illegible] خدایی را که [illegible] عقل [illegible] اطلاع [illegible]

[illegible] که [illegible] از هر عبارت [illegible] کند [illegible] در [illegible] زبان [illegible]

از [illegible] و [illegible] اگر [illegible] و [illegible]

و منقبت [illegible] خاتم انبیا محمد صلی الله علیه و آله که لا احصی ثناء علیک انت کما اثنیت

علی نفسک وفوق ما یقول القائلون [illegible] و صلوات [illegible]

و ارواح پاکان [illegible] و [illegible] یاران او باد [illegible]

[illegible]

[illegible]

حقیقت [illegible]

[illegible]

و [illegible] از وقت [illegible] اشارت [illegible]

صاحب اعظم و نظام [illegible] عالم و [illegible] السیف و القلم قدوة الاکابر [illegible]

والدین [illegible] الاسلام و المسلمین [illegible] الوزارة العظمی صاحب [illegible]

والاعیان مظهر العدل و الاحسان [illegible]

محمد [illegible] باتمام [illegible]

و [illegible]

در [illegible]

آن [illegible] در [illegible]

[illegible] اشارت [illegible]

بداند [illegible]

عوائق و قطع موانع که او را از حرکت و سلوک باز دارند سوم کوشش

که بواسطه آن از مبدا المقصد رسند و هم سیر و سلوک باشد و احوال سالکان در احوال

چهارم حالهای که در اثنای سیر و سلوک از ابتدا حرکت تا وصول المقصد روی نماید پنجم

حالهای که بعد از سلوک لازم وصول است از اسباب توشه شتم نهایت حرکت و عدم او انقطاع

سلوک که از آن در این موضع فنای در توحید خوانند و هر یک از این معانی مشتمل بر چند امر

الا نهایت حرکت که آن فقد است و مانع آن شش معنی در این شش باب ایراد کنیم هر یک مشتمل بر شش

فصل الا باب آخر که قابل تکثر نباشد و ببایست دانست که همچنانکه در حرکت حصول آن جزء

بجزو دیگر و مستعقب جزوی دیگر الا جزء آخر هر حال از این احوال اسباب ... حال

و مفارق لاحق ... سابق ... حال مطلوب باشد و در حال مفارقت لاحق بود

پس حصول هر حال بعینه ... مثل ... که اقتضای تقدیم ... حال در وقتی که ...

مطلوب حاصل شود الا آنچه تهیه معذرت تقدیم یابد پس رسم اخلاق محتاج

شیم ذات شریف و این نخوات را بدین مضمون بپسندد و کلی ... سببیه

همچنانکه در عالم مجازی او را به رتبه سروری فرمان داد مخصوص کنانیده در عالم

حقیقی نیز بر آن ... آیا و دولت جاودانه مؤبد و موصوف گرداناد انه

اللطیف المجیب آغاز کتاب و ذکر آنچه این مختصر مشتمل بر آن خواهد بود

که هر که در خود و احوال خود ... خویشتن را بغیر خویش محتاج داند و محتاج بغیر باشد ناقص

باشد بخود و چون از نقصان خود خبردار شود در باطن او شوقی ... باعث او باشد

بر طلب کمال ... پدید آید پس محتاج شود بحرکت در طلب کمال و این حرکت را

رغبت گویند ... لازم حال او شود ... و آنچه از آن چاره نباشد

تا حرکت میسر شود ... زاد و راحلت در حرکات ظاهر ...

کفی بالله حسیبا یکفیه همک و کشف غمک

مقدمه ایم و باعث موجب گفتن آن که حسنات الابرار سیئات المقربین
فصول این مختصر روشن کرده و چون این مقدمه روشن شد شروع در ابواب و فصول این
مختصر کرده آید بتوفیق الله و عونه **باب اول** در مبدا حرکت و انچه لازم
باشد تا حرکت میسر گردد و آن شش خصلت است ما در هر یک فصلی ایراد کنیم با تفصیل
فصل اول در ایمان **فصل دویم** در ثبات **فصل سیم** در تقوی **فصل چهارم**
در صدق **فصل پنجم** در ادب **فصل ششم** در اخلاص **فصل اول** قال الله
تعالی اَلَّذِینَ آمَنُوا وَلَمْ یَلْبِسُوا اِیمَانَهُمْ بِظُلْمٍ اُولٰئِکَ لَهُمُ
اْلاَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ایمان در لغت تصدیق باشد [illegible] و در عرف
اهل معرفت تصدیق خاص است و آن تصدیق است بانچه علم [illegible] که پیغمبر علیه السلام
فرموده است [illegible]

مستقیم که پیغمبر ازو [illegible] و قرآن [illegible] احکام [illegible]
و حلال و حرام [illegible]
زیادت و نقصان [illegible] ایمان [illegible] زیاد
[illegible] ایمان [illegible]
از آن احتراز [illegible] احتراز کند و انچه [illegible] عمل صالح [illegible]
تصدیق [illegible] ذکر ایمان [illegible] عمل صالح [illegible] الذین آمنوا
الصالحات [illegible] ایمان [illegible]
الذین آمنوا آمنو عبارت [illegible] وقالت الاعراب آمنا قل لم تؤمنوا
ولکن قولوا اسلمنا ولما یدخل الایمان فی قلوبکم اشارت [illegible]
تصدیق [illegible]

حاصل شد ... آیه که مقتضی سلام عملی صالح ... انما المؤمنون الذين آمنوا بالله

ورسوله ثم لم يرتابوا اشارت بدين مرتبه ايمان غيب است يؤمنون بالغيب

الارتياب بشک شدن

ولی مقارن بصيرت ... در ... محقق ثبوت تصديق ايمان کانه غيرت در حجاب

و انچه معنی غيب ... که ثمره ايمان آنها که در حرب ... انما المؤمنون

ای الکامله الايمان

الذين اذا ذكر الله وجلت قلوبهم واذا تليت عليهم آياته

زادتهم ايمانا ... اولئك هم المؤمنون حقا و ... ايمان بکمال ...

... در سلوک ... ايمان تقليدی ... ايمان غيب ... ايمان ...

... بحقيقت نه ايمان ... وما يؤمن اكثرهم بالله الا وهم مشركون

ای اقرارهم بوجود ... وخالقية الاله ... فاجر

اشارت ... هر گاه که اعتقاد ... حاصل شد ... بانکه ... نتوان ...

... نفس سلوک ... حصول ... اسباب ... حاصل ...

[illegible]

گفته شد ... رباعی ... باد ... بابات باعشق ... جانانت

احوال جان ... شک نيست ... نگريد

تا بو که رسی بگوهر کان وجود هرجا ... اندیشه ...

ثبت جر ...

فصل دوم در ثبات قال الله تعالی يثبت الله الذين آمنوا بالقول الثابت

في الحيوة الدنيا وفي الآخرة ... ايمان ...

که طلب کمال ... هرکس که در معتقد خويش ...

کمال ... ثبات ايمان ... بانکه ...

عزم نباشد طلب کمال صورت نبندد و عزم طالب کمال ... ثبات عزم ...

سلوک ممکن نباشد و ... عزم بی ثبات كالذي استهوته الشياطين في الارض حيران

... عزم ... معين ... حرکت و سير و سلوک ...

نتيجه

حرکة کند اضطرابی و تردد بهیچ جهت بخود راه از افاضه و غیر بخش و علت تا بصیرت باطن
بر تحقیق معتقد خویش وجدان لذت اصابت و ملکه شدن آن جانب باطن را
بر وجهی که زوال نپذیرد و بابن سبب صاحب اعمال صالحه از ثبات و قرار ابدی
بر وزن کیک با یقین ایدون زیان رباعیات از آنکه بکرد و سبک از جای انجاد
خطر نمود آنکه در رهت زوال و در آنکه طمانینت نفس بر تو تا جان بر تقییدات ابدا
گر بشنوی این نصیحت بیزی از سر بنهی کلکه سر بتری بس بیار ارشاد از روی جوهر خبری
نسبل کنی پیچ و نه بگریزی **فصل سوم در نیت** قال الله تعالی قل ان صلاتی
ونسکی ومحیای ومماتی لله رب العالمین نیت امر قصدیست و قصد
میان علم و عمل حاصل آمده که کاری کرد نیابت تا به قصد کردن آن کار نکند
و تا قصد نکند آن کار را از وی حاصل نشود و مبدا او سیر و سلوک قصد است در سیر و سلوک

و الانبیه ان جوهر و اوست ... از الالباب فی العلاقه ... و الملایکة القیمها [illegible]

با وی که قصد مقصد معین باشد و چون مقصد حصول کمال بود از مطلق نیت باید مشتمل
بر طلب قربت حق تعالی که اوست کامل مطلق و چون چنین بود نیت بهتر از عمل باشد بدین
نية المؤمن خير من عمله چه نیت بثبات حاصل شود و عمل بثبات نه انما الاعمال
بالنيات و زنده کار نیت و لكل امرئ ما نوى فمن كانت هجرته
الى الله ورسوله فهجرته الى الله ورسوله ومن كانت هجرته الى الدنيا
يصيبها او امرأة يتزوجها فهجرته الى ما هاجر اليه و عمل خیر تعلق
نیت مقرون بطلب قربت و بر آن نیت مقتضی حصول کمال بود بحسب آن قال الله تعالی
لا خير في كثير من نجواهم الا من امر بصدقة او معروف او اصلاح بين الناس
ومن يفعل ذلك ابتغاء مرضات الله فسوف نؤتيه اجرا عظيما
گر زانکه تو را بطلب نیاز است نیاز ربط باربها را نگاه دار او براز کاری که که خاطر برای او کن

المهاجرة از زنی بزنی ان وانکه بر او [illegible]

لا تمل من الطلب فان الله تعالی یحب من اکثر فیه طمعه افضل ما نوبت الحرکات الجو

تا دیو دران کار نگردد ... ای بر تو عیان راز نهان هر کس شایسته کلاه زاری نکر

گر چه ز جهان نیست کسی را از تو لیکن تو را نیست ز جهان هیچ کسی **فصل چهارم در صدق**

قال الله تعالی یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله و کونوا مع الصادقین

صدق در لغت راست گفتن و راست کردن وعده است و درین موضع مراد از صدق

راستی است هم در گفتن و هم در کردن و هم در نیت و عزم و هم در وفا بانچه از اراده

عزم و وعده کرده و هم در تمامی حالها که او را پیش آید و صدیق کسی بود که از ظاهر

او راستی بلکه باطن او البته آنچه باطن در هر باب از وی توان یافت بعضی و نه با ظاهر و علم خلاف هم

که هر کسی که چنین ... خواهد ... رجال صدقوا ما عاهدوا الله علیه از

ایشان آمده است و صدیقان را با شهیدان و پیغمبران در یک سلک آورده است حق تعالی

قال اولئک مع الذین انعم الله علیهم من النبیین و الصدیقین و الشهداء

والصالحین

والصالحین و پیغمبران بزرگ را مانند ابراهیم و ادریس علیهما السلام بصدیقی

وصف کرده انه کان صدیقا نبیا و دیگر از الطاف و حسنات ایشان

صدق علیا و چیزی را در است نه و یکی ... راه ... بوصول بمقصد کسی که بر راه

مستقیم سلوک کند امیدوار ... و ... حیرت از گرفتاری

خواهی که ز ... در صدق طلب نجات زیرا که صدق

شایسته فیض نور انوار ... گردد ... دل از ... شود تا ... حیرت

فصل پنجم در تسلیم

برهاند از ان تاریکی ... که راه راست ...

قال الله تعالی و انیبوا الی ربکم و اسلموا له انابت بخدای

گشتن و ... از ... باطن که همیشه متوجه جناب او تعالی باشد

و ... طلب قربت او کند ... تقلب ... و ...

طالب الکثرة لا یشبع ومن قنع بالقلیل شبع لا تحرک من مکانک

او و ذکر نعم او و کسانیکه بخدمت او نزدیکتر نشسته‌اند مشغول شود و تا

الآمن ذنب و سوم باعمال ظاهر که همیشه بر طاعات و عبادات

قرب بخش مواظبت کنند مانند صلوات زاید بر نوافل و وقوف بمواقف

و مثل بذل صدقات و احسان با خلق خدای رسانیدن اسباب نفع بایشان

صرف مهمات ضرار ایشان و نیز از نگاهداشتن در معاملات و انصاف

خود دادن و بجمله التزام احکام شرع تقربا الی الله وطلبا لمرضاته

للمتقین غیر بعید هذا ما توعدون لکل اواب حفیظ من خشی الرحمن

بالغیب وجاء بقلب منیب ادخلوها بسلام ذلک یوم الخلود

لهم ما یشاؤن فیها ولدینا مزید بعد از عزم سلوک راه حق

در هر حال که بر او میگذرد ملاحظه مباشر در دل افضل میخواند

تا نوعی ... در هیچ جا زبان شدت ... و در آنکه ...

ز اندیشه ... و انکار ... **فصل ششم در اخلاص** قال الله تعالی وما امروا الا

لیعبدوا الله مخلصین له الدین ... اخلاص ... بکونه ...

... از هر چیز ... اخلاص ... که ...

طلب قرب ... خالص ... هیچ غرض دیگر با آن ...

حب جاه یا طلب نام نیک یا طمع ثواب آخرت یا از جهت ...

از عذاب دوزخ و انچه ... شرک ... نوع ...

حجاب ... شرک خفی ... الشرک اخفی من دبیب النملة

علی صخرة الصماء فی اللیلة الظلماء و طلب ... شرک ...

... فمن کان یرجوا لقاء ربه فلیعمل عملا صالحا ولا یشرک بعبادة ربه احدا

٧١

من توکل علی الله کفاه لا تخف

وچون ترک خصومت تمام شود سلوک دوم وصول باشد و در ثمره من اخلص لله اربعین صباحا

ظهرت ینابیع الحکمة من قلبه علی لسانه رباعیت تا تو نکنی ریا بدان اخلاص

یک با شدت از بند بادوی خلاص و زه بی خلاص تا بیابی نشوی شایسته بندگی

که طالب راه حق شوی به پیداست اورا تعجب با تو تو که باشی راست واگر با خلاص

در صحبت او را باشی که اگه او نیز راست باب دوم در ازالت عوایق قطع

موانع از سیر و سلوک و آن مشتمل بر شش فصل است فصل اول در توبه فصل دوم

در زهد فصل سوم در فقر فصل چهارم در ریاضت فصل پنجم در مجاهده و مراقبت

فصل ششم در تقوی فصل اول در توبت قال الله تعالی وتوبوا الی الله

جمیعا ایها المؤمنون لعلکم تفلحون معنی توبه رجوع از گناهست

واول باید دانست که گناه چیست و باید دانست که افعال بندگان بر پنج قسم است

اول فعلی است که باید کرد و نشاید که نکند و دوم فعلی است که نباید کرد و نشاید که کند

سوم فعلی که کردنش از ناکردن بهتر بود چهارم فعلی است که ناکردن او از کردن بهتر بود

پنجم فعلی که کردن و ناکردن او یکسان باشد و گناه ناکردن فعلی است از قسم اول و کردن

فعلی است از قسم دوم بود و در این هر دو عاقل را توبه واجب بود و اینجا با فعال زبانی دل

جوارح و شهوانی چون اسم بر جمله افعال و اقوال و افعال منسوب است [illegible] تابع [illegible] ارادات

هر عاقلی بر [illegible] ناکردن فعلی که از قسم سوم بود و کردن فعلی که از قسم چهارم بود

بود و از معصومان ترک اولی ناپسندیده [illegible] و توبه ایشان از ترک اولی و باید

سلوک راه طالب بغیر حق تعالی که مقصود ایشان بدین [illegible] و این را از آن [illegible] توبه

گردد پس توبه بر سه نوع است توبه عام همه بندگان را توبه خاص معصومان توبه خاص الخاص سالکان را

و توبه عصاة است از قسم اول و دوم و توبه آدم و دیگر انبیا از قسم سیم و توبه پیغمبر ما از آنجا که

العین وابن شدن
چیز باشد

۷۲

ان الله یحب المتوکلین اذا احبک الله لا یغلب علیه من کسب احد

که گفت انه لیغان علی قلبی وانی لاستغفر الله فی الیوم سبعین مره قسم سوم از توبه علام

موقوف بر سه شرط اول علم باقسام افعال و آنکه کدام فعل رساننده بکمال است و کدام باعث نقص

متعدد است بعضی را انجات از عذاب و بعضی را حصول ثواب و بعضی را رضای او دید کار

و کدام فعل رساننده بنقصان و انهم بازا کدام متعدد است باستحقاق عقاب

از ثواب باز سخط از دیدکار و بعد از جهل است عبارت از ان

دیم وقوف بر فاید حصول کمال و رضای او تعالی و بر خلل حصول نقصان و سخط

پس هر عاقلی که این دو شرط دی را حاصل شد گناه نکند البته و اگر کرده باشد از آن توبه

تدارک کند و توبه شمرات بسیار بنکاتش باز آن باز شود قسم سوم توبه نیک است

بر آن گناه که در مافات از و صادر شده و تا سف بر آنکه سعی بر حصه نا شده

قسم ستلزم دو قسم دیگر بیش و باین سبب گفته اند الندم توبه و قسم سیم ثلاثه

بر شود آن تجاسر با کسی بر شد بتفایس خدای تعالی کامل او ما و نکرت و سوم تفایس

که نفس خود را معرض نقصان و سخط خدای او تعالی سوم تجاسر با غیر خود مضر

ویم و نالت غیر را با حق خود نماید تدارک صورت نیند و رسانیدن او با حق خود

بعجلا با نقیاد مکافات را و بر جمله با آنچه مقتضی رضای او بود و فعل بر حق او

که قایم مقام او شود و با نقیاد مکافات آن را ز و بالا رکسی که لا قبل او و تحمل عذاب

کنا مدین کرده و لکن اگر غیر معقول آن تحصیل رضای او لیا ی او اهم شرط و تحصیل

لکن چون دیگر شرایط توبه حاصل شد امید وار بود که در آخرت خدای تعالی رحمت

جانب او و عوض کند و آن حق نفس او با نقیاد فرمان و تحمل عقوبت باید

باید کرد و آن جانب الهی تضرع و ابتهال و رجوع با حضرت او و عبادت

رضای مجتبی علیه و ادای حق نفس خود سید که مرعی شود و آنچه توبه بر آن مشتمل باشد بعضی باشد

برضا

لا تعجلن فی العجلة تحکمت جهاء الدارین

خاطر و چه در آینده یا ترک گناهی و جبر سابق اگر آن گناه قربة الی الله تعالی و به ...

گردانیدن کسی که آن گناه با او متعدی بوده و تلافی نقصانی راجع بالکلی ...

بقیاس با زمان مستقبل پس هم در چه در آینده یا عزم جزم کردن بر آنکه با آن گناه معاودت ...

بتبدیل او را مشتغل بود نه با خفیا رو نه با جلیا رو ... با که دیگر ...

کنه و دوم عزم بر ثبات در آن باب و شرط که عازم بر عود ...

با کفارت یا نوعی دیگر از موانع عود با آن گناه و آن عزم را رجوع تا ثابت کرد ...

که متردد نباشد در نیت و عود در احتمال امکان با ثبات حاصل نشود و باید در انجام ...

بحد ارتکاب کند و از جهت امتثال فرمان او تا در انجامت و اخلاص در ... التائب

من الذنب کمن لا ذنب له از جمله شرایط توبه عامت از معاصی ...

انجامت فرمود یا ایها الذین آمنوا توبوا الی الله توبة نصوحا

عسی

عسی ربکم ان یکفر عنکم سیئاتکم و فرمود انما التوبة علی

الله للذین یعملون السوء بجهالة ثم یتوبون من قریب فاولئک یتوب الله

علیهم و اما توبه خاص پس از ترک اسباب شرایط ... که با ادراک ... سعادت شهود ...

فرمود لقد تاب الله علی النبی والمهاجرین والانصار الذین اتبعوه فی ساعة العسرة ...

اخص از چه در آینده ... از التفات سالک بغیر مقصود و ... الیمین و الشمال

و دوم از عود با آن مرتبه که از فرط ... با التفات به اقل مرتبه ... با آفات ...

مرتبه با خود نفس آفات در مرتبه ای از مرتبه ... باید که ... انجا اثبات ...

سبب لطف فی حسنات الابرار سیئات المقربین و اثبات ... از آن گناه موجب استغفار

اصرار و ندامت بر فوات گذشته و تضرع بحضرت الهی که ... پاک باید ...

و اخلاص سره لله فالله یتوب علیه ان الله یحب التوابین و یحب المتطهرین

رباعیات از هرچه نه از بهر تو کردم توبه ور بی تو غمی خوردم از آن غم توبه

و آن نیز که بعد ازین برای تو کنم گر بهتر از آن توان از آنهم توبه

بیهوده خوردم افسوس افسوس از کرده خود بدردم افسوس افسوس ای

کاش نکرده بودمی در همه عمر یکبار که آنچه کردم افسوس افسوس فصل دویم در زهد

قال الله تعالی ولا تمدن عینیک الی ما متعنا به ازواجا منهم

زهرة الحیوة الدنیا لنفتنهم فیه ورزق ربک خیر وابقی زهد

ضد رغبت است و زاهد کسی بود که او را آنچه تعلق به دنیا دارد مانند مال و ملک و مشرب و ملابس

و مسکن و مشتهیات و ملذات دیگر و مال و جاه و ذکر خیر و قربت ملوک و نفاذ

امر و حصول هر مطلوب که هست از وجه اشتغال آن رغبت نبود نه از عجز یا از

جهل بآن و نه از جهت عرضی یا غرضی که راجع با او بود و هر کس که بر وصف مذکور باشد صفت

زاهد بر وجه مشهور و اما زاهد حقیقی کسی بود که زهد او نه از طمع نجات از عقوبت

دوزخ و ثواب بهشت هم نه از دهر که ... نفس از جمله لحظه بشر دیدم بعد از آنکه

نتایج

التمتع بوجوده الاولاد

زهره الدنیا زینتها و بهجتها

نتایج

و تبعات هر یک دانسته باشد او را ملکه باشد و شوب بنیت بطمع یا امید یا غرضی از

اغراض نه در دنیا و نه در آخرت ملکه گردانیده این صفت نفس را بر جوهر او

طلب شهوات و ریاضت دادن با بوشاق تا ترک حرص در وی راسخ شود و در حکایت

زهاد آورده است که شخصی سی سال گوشت بخته و پالوده فروختی که از هیچ کدام هیچ

چاشنی نگرفت از وی سبب این ریاضت پرسیدند گفت وقتی نفس مرا ارزوی این دو

طعام کرد او را بمباشرت اتخاذ این دو طعام بعدم وصول این آرزو مالش دادم

تا دیگر میل بهیچ شهوت نکند و مثل کسی که در دنیا زهد اختیار کند جهت طمع نجات باز توان آخرت

مثل کسی بود که از دنائت همت روزها تناول طعام نکند باو فوز حصول ضیافتی

متوقع بسیار تواند خورد یا کسی که در تجارت متاعی بدهد تا بستاند که بر آن متاعی دو

دفع ۹ سلوک راه حقیقت منفعت زهد نشود اهل بیت تا سالک بچیزی مشغول نشود از وصول مقصد

باز نماند رباعیات از زهد اگر مدد دهی ایما را مرتاض کن و ترک دنیا جای نزل

ترک دنیا نه بهر دنیا زیراک نزدیک خرد زهد نخوانند ازا ازا

استغفر بالله واستعمل الصبر والقناعة بالیسیر الاضر

٧٥

که غرض زهد و زهد و بهبود خواست یا طاعت جز زهد مقصود چون کور و بی تحجر از انگ

هم اوست تجنس بی مقصود چون **فصل سوم در فقر** قال الله تعالی لیس علی الضعفاء

ولا علی المرضی ولا علی الذین لا یجدون ما ینفقون حرج اذا نصحوا لله

فقیر کسی را گویند که مالش نبود یا اگر بود کمتر از کفاف و در این موضع کسی را گویند که رغبت

بمال و مقتنیات دنیاوی ندارد و اگر مال دوست او را بدو التفات و اهتمام نکند

نه لاابالی و نه از عجز یا از ضجرت یا از غفلت یا سبب طمع مانند حصول مشتهیات یا سبب

جاه و ذکر خیر و اثار سخاوت یا از جهت خوف عذاب دوزخ یا طلب ثواب

او و نه از جهت قلت التفات بدانکه لازم افتاده سلوک راه حقیقت و اشتغال بمراقبت

جانب الهی تا غیر حق باو حجاب او نشود تحقیق این فقر شعبه است از زهد النبی صلی الله علیه و آله

الا اخبرکم بملوک اهل الجنة قالوا بلی قال کل ضعیف مستضعف اغبر اشعث ذی طمرین لا یؤبه

له لو اقسم علی الله لابره و حکیم گفته است اگر خواهی که بطلب ملک پادشاهی را از زر بتو دهیم قل لا امتنع اخرج لوما

فانک واشبع یوما فانک **رباعیات** درویش هیچ کم و بیش مال کم پی تو

در تصرف خویش مال و از آنکه بود بی سبب یاد نیاید ما دوزخ و بهشت او

گر دو جهان در تصرف هیچ نه شادی کند به هیچ و نه غم خورد به هیچ خورسند بدانکه

در دنیا و آخرت باشد **فصل چهارم در ریاضت** قال الله تعالی اما

من خاف مقام ربه ونهی النفس عن الهوی فان الجنة هی المأوی ریاضت

رام گردانیدن ستور نفس است و باز داشتن او از حرکات غیر مطلوب و ملکه گردانیدن او را

صاحب خویش و آنچه او را از آن داد و از مطالب خویش و در این موضع مراد از ریاضت

منع نفس حیوانی است از انقیاد و مطاوعت قوت غضبی و شهوی و آنچه بدان تعلق دارد و منع نفس ناطقه از متابعت قوی حیوانی و نفس از جهت مذمومه از اخلاق

و اعمال شنیعه مانند غلبه حرص بر جمع مال و اقتنای جاه و توابع آن از حیله و مکر و خدیعه

و غضب و حقد و حسد و فجور و آنها که شرور و غیر آن از آن حادث شود و ملکه گردانیدن

نفس انسانی را بر اطاعت عقل عملی بر وجهی که رسانند او را بکمال که او راست و نفس

را که متابعت قوت شهوی کند بهیمی خوانند و از آنکه متابعت قوت غضبی کند

سبعی کنند و آنکه رذایل اخلاق ملکه او شود شیطانی و در تنزیل این جمله

نفس اماره خوانند بجهت تعبیر اماره بالسوء اگر این رذایل در وی

ثابت نشود تا وقتی میل شر کند و وقتی تحیر و حیرت میل کند از میل شر پشیمان

شود و خود را ملامت کند آنرا نفس لوامه خوانند و نفس که اعتدال بر وی

و طلب خیر او را ملکه شده نفس مطمئنه و غرض از ریاضت مراتب است

٧٢

قال المعلم یکی از نفوس ... مقامات الغنی بالقناعة ... النفس ... زجر النفس عن الالتفات الی الغیر

اما اگر تا بسیار ...

الفقر ... بمعنی ...

هر که ... ابد ... ربی ... لا ... نفس ...

تحرک فان الحرکة برکة فاذهب و لا تجلس عن ذلک

موانع از وصول الحق و قرب شو نفاظ بر و باطنت و در بیم مطیع کردانیدن نفس حواس و غیر
عمل را تا باعث بر طلب کمال و سوم ملکه کردانیدن نفس انسانی بر اثبات انچه معتاد او
قبول فیض حق تعالی را تا بکمال که او را ممکن بود برسد **فصل پنجم در محاسبت و مراقبت**
قال الله تعالی ان تبدوا ما فی انفسکم او تخفوه یحاسبکم به الله
محاسبت با کسی باشد که حساب کردن با او بود و مراقبت کسی را لکاه داشتن و درین موضع
مراد از محاسبت انست که طاعات و معاصی را با خود حساب کند تا کدام بیشتر است
اگر طاعات بیشتر باشد باز چند باید تفضل طاعات او بر معاصی با نعمتهای که خدای تعالی
نعمتهای در حق او کرده است چه نسبت دارد اول ایجاد او و چندین حکمتها در آفرینش اعضای
او و علما در تشریح چندین کتب در شرح ان قدر که فهم ایشان بدان رسیده است
ساخته اند با انکه از انچه هست از دریایی قطره فهم کرده اند و چندین غرائب که در
تو تهانی جانی و جوهری که در موجودات پیدا کرده است و چندین دقایق
صنع در نفس او که مدرک علوم و معقولات به ذات خود و مدرک
محسوسات به توسط اعضا با آلات ایجاد کرده است و روزی او که
از ابتدای فطرت تقدیر کرده است و اسباب آن از علویات و سفلیات
ساخته کرده اند پس تفضل طاعات او بر معاصی با این نعمتها که نتوان شمرد چه نسبت

یه واکثر اوهم

لعوار

وان تعدوا نعمة الله لا تحصوها موازنه کند به تقصیر خود در همه احوال و اوقات
و اما اگر طاعت و معصیت او متساوی بود داند که بازای این نعمتها هیچ شکر
قیام ننموده است و تقصیر خود و انچه زیاده و اگر معاصی راجح باشد خود وی لایق آنست که
هر کاه که طالب کمال این حساب با خود کند بیش از او جز طاعت در وجود نیاید و جز نقش را
با انکه جز طاعت نکند مقصر داند و از بخت فهمانه که حسبوا انفسکم قبل ان تحاسبوا
و اگر حساب خود نکند در معصیت تمادی یابد به وقت انکه و اکان شقاوت جسم در دل
افتد با او کفر با حاسب حسیب او کنند در عذاب ابد و خسران عظیم افتد و چندان که
لا یؤخذ منها عدل و لا یقبل منها شفاعة اعاذنا الله من ذلک و اما
مراقبت آنست که همیشه ظاهر و باطن خود را نگاه میدارد تا از وجهی در وجود نیاید
که حاسب او اگر کفر باطل کرداند بعضی مخالفت احوال خود یا میکند تا بر معاصی اقدام ننماید
نه بر آشکار او نه در نهان و شما او را از سلوک راه حق بازدارد نه قوت و ضعف
و این معنی همیشه پیش خاطر میدارد که واعلموا ان الله یعلم ما فی انفسکم فاحذروه تا بدان کاه
که بمرتبه وصول رسد و الله بصیر بالعباد انه لطیف الحکیم **فصل ششم در تقوی**
قال الله تعالی ان اکرمکم عند الله اتقیکم تقوی پرهیز کردن است از معاصی از بیم خشم خدای تعالی
و دوری از و همچنانکه بیمار را که طالب صحت باشد از تناول انچه در او مضرت باشد
و اقدام بر انچه مقتضی فزونی بیماری او باشد پرهیز باید کرد تا علاج او درست شود و درمان
بیماری او منتج آید تا قضا بیند را که طالب کمال باشد از هرچه منافی کمال باشد مانع

لطفه عباره عن نفوذه فی جمیع الذوات
والصفات دایما تصرفات کلیه
وجزئیه من غیر شعور الغیر بذلک

لا ترفع حاجتک الا الی الله ولا ترج من سواک

از حصول کمالات شاغل از سیر و سلوک در طریق طلب کمال پس نیز باید تا نتیجه
تقوی و وصول آن باشد و آن سلوک مفید و موثر بود و من یتق الله یجعل له
مخرجا و یرزقه من حیث لا یحتسب و بحقیقت تقوی مرکب از جزوین است
یکی خوف و دیگری تجنب از معاصی و سیم طلب قربت و شرح هر یک از این در این مختصر
بجای خود بیان کرده آید و در ترغیب و احادیث ذکر تقوی و ثنا بر متقیان بیشتر از آن
آمده است که در این مختصر ایراد توان کرد و غایت همه غایات محبت باری تعالی است
بلی من اوفی بعهده واتقی فان الله یحب المتقین **باب سیم** در سیر و سلوک
در طلب کمال و احوال سالک و این مشتمل بر شش فصل است **فصل اول** در خلوت **فصل دوم**
در فکر **فصل سیم** در خوف **فصل چهارم** در رجا **فصل چهارم** در رجا **فصل پنجم**
در صبر **فصل ششم** در شکر **فصل اول** در خلوت قال الله تعالی وذر الذین
اتخذوا دینهم لعبا و لهوا و غرتهم الحیوة الدنیا در علوم
حقیقی مقرر شده است که هر ذات که مستعد قبول فیض الهی است با وجود استعداد
و عدم موانع از حصول آن فیض محروم نتواند بود و طلب فیض از کسی ممکن است که او را
و چون معلوم شد یکی آنکه وجود آن فیض در هر ذات که مقتضی کمال آن ذات است
و این هر دو علم مقارن استعداد قبول آن فیض شد در همه احوال [illegible]

[illegible] و تقریر
و او بین گوییم طالب کمال را اول از حصول استعداد ازالت موانع واجب است
و معظم موانع شواغل مجازیست که بدین [illegible] تنها باید که چیزها را ببیند و
بشنود و شنیدن صوتها یعنی و [illegible] التفات باشد بسوی آنچه متعلق [illegible]
حواس یا افکار مجازی را با حواس ظاهر شاغل باشد چه بی حضور تنها [illegible]
و ظلمت و [illegible] و [illegible] حواس باطنه شاغل تخیل صورتها و حالها [illegible]
یا آن [illegible] یا توهم محبتی و معطلی یا تعظیم یا تحقیر یا اشتغالی یا عدم [illegible]
بین باشد که [illegible] یا تفکر در اموری که طالب حصول آن امور باشد [illegible]
قوتی حوادث یا سبب خوفی یا خوشی یا غضب یا شهوتی یا حیایی یا خجلتی یا عبرتی یا انتظاری
یا امید قهری و یا غیر را از [illegible] و لا افکار مجازی شاغل تفکر در اموری غیر [illegible]
و بر جمله هر چه مشغولیات از مطلوب محجوب بود و خلوة عبارتست از ازالت جمله [illegible]
پس صاحب خلوت باید که موضعی اختیار کند که آنجا از محسوسات [illegible]
حواس را از [illegible] و [illegible] ملایم [illegible] غیر ملایم [illegible]
و از افکار مجازی [illegible] اعراض کند [illegible] که غایات آن را [illegible]
[illegible] امور [illegible] حصول لذات [illegible]

و از افعال کمال [illegible]
بعضه جبلی [illegible]
[illegible]

نفس را لب آب وعده لذ زوال موانع ظاهره وخفایا کردن با طلب اشتغال

باسوی ما سوایه که هیئت وجوانیت اقبال کند ترصد سوانح غیبیه و ترقب

ولذات حقیقی که فکر خوانند ودر این فصل مفردا یاد کرده شود وان است — ازاحه

فصل دوم در تفکر قال الله تعالی اولم یتفکروا فی انفسهم ما خلق الله

السموات والارض وما بینهما الا بالحق هر چند که در تحریر تفکر

وجوه بسیار گفته اند خلاصه همه وجوه آنست که تفکر سیر باطن انسانست از مبادی

بمقاصد ونظر را همین گفته اند ودر اصطلاح علما وهیچ کس از مرتبه نقصان بمرتبه

کمال نتواند رسید الا بسیر ولاجرم گفته اند اول واجبات تفکر ونظر است

ودر تنزیل حث بر تفکر واقع است از آن که بر نوال اثر دارد ان فی ذلک لآیات

لقوم یتفکرون ودر حدیث آمده است تفکر ساعة خیر من عبادة

سبعین سنة وبیانش آنست که مبادی سیر که از آنجا حرکت باید کرد آفاق

وانفس است وسیر [illegible] استدلال از آیات الهی وحکمتهایی که در هر ذره از ذرات

هر یکی از هر دو گونه یافته شود عظمت وکمال صنع تا مشاهده نور ابداع او در

هر ذره کرده شود سنریهم آیاتنا فی الآفاق وفی انفسهم حتی

یتبین لهم انه الحق وبعد از ان استشهاد از حضرت جلال او بر

جز اوست

جز اوست از مبدعات او اولم یکف بربک انه علی کل شیء شهید

تا در هر ذره از ذرات تحت ظهور او مکشوف شود [illegible] واز معرفت موجودات

که سوی الله اند چنانکه هست وحکمت وجود هر یکی بقدر استطاعت انسان حاصل شود مانند

علم هیئات افلاک وکواکب وحرکات اوضاع هر یک ومقادیر اجرام وابعاد وتأثیرات

آن وهیئات سفلی وترتیب عناصر وتفاعلات آن که بحسب صور وکیفیات وحصول

[illegible] وترکیب مرکبات معدنی ونباتی وحیوانی ومعرفت قوی ونفوس معدنی ونباتی وحیوانی

والتذاذ از [illegible] از مناسبات مختلفات وترجیح [illegible] وتشکلات ولذات آن

جمله تعلق دارد از علوم اعداد ومقادیر ولواحق آن ودلالات انفس از معرفت ابدان

ونفوس بشری وآن معلوم شود بتشریح اعضاء مفرده از عظام وعضلات واعصاب وعروق

ومنافع هر یکی وآنکه چون اعضاء مرکبه خادمه آلات هر یکی وجوارح ومعرفت قوی ولذات

هر یکی واحوال آنها معدوده معرفت نفس [illegible] لطائف آن واحوال ارواح وانفعالات

[illegible] واسباب نقصان وکمالات در هر یک ومقتضی سعادت وشقاوت عاجلا وآجلا ونتیجه

[illegible] جمله [illegible] بسیر که تفکر عبارت از آنست ولا منتهی ولا منتهایی

[illegible] در آخر [illegible] کرده وآن وصول بنهایت کمال است فصل سیم در خوف — مرتبه ح

وحزن قال الله تعالی [illegible] وخافون ان کنتم مومنین علما گفته اند الحزن علی ما فات

والخوف مما یأت یعنی حزن عبارت است از تالم باطن بسبب وقوع مکروهی در [illegible]

79

القعود عن هذا الامر خير و لا محال

متعذر باشد خوف غالب شود و آن المی باطن است از توقع مکروهی که اسباب حصول آن ممکن
الحصول باشد یا از توقع فوات مرغوبی که علامات آن متعذر الوجود پس اگر اسباب حصول معلوم الوقوع
باشد یا مظنون بظن غالب آن را انتظار مکروه نیز خوانند و آن المی زیادت باشد و اگر تعذر آن
معلوم باشد و آن المی حاصل آید آن را یأس خوانند که سبب آن مالیخولیا و حزن باشد و خوف در باب سلوک
از فایده خالی نباشد چه حزن اگر از اکتساب معاصی باشد یا از فوات نیک گذشته در عطلت
از عبادت باشد در سلوک طریق حق مقتضی تصمیم عزم توبه شود و خوف اگر از ارتکاب
گناه و نقصان نارسیدن به درجه ابرار [illegible] در اکثر خیرات
لذت [illegible] در سلوک طریق کمال باشد و لکن خوف الله مر عباده [illegible]
در این مقام از خوف [illegible] از اهل [illegible] الله [illegible] ذکر [illegible]
ضلال [illegible] در این مقام سبب زوال [illegible] خوف [illegible] مقتضی [illegible] افامنوا مکر
الله فلا یامن مکر الله الا القوم الخاسرون و اما [illegible] از خوف و حزن
بری باشند الا ان اولیاء الله لا خوف علیهم و لا هم یحزنون و هر چند [illegible]
خوف و خشیت [illegible] در عرف اهل طریقت میان هر دو فرق [illegible] فاضل است
انما یخشی الله من عباده العلماء و هیبت [illegible] ذلک لمن خشی ربه
و خوف [illegible] لا خوف علیهم [illegible]
و هیبت حق عز و علا و وقوف [illegible] نقصان خود [illegible] خوف [illegible] از ادای حق بندگی

یا از تخیل ترک ادب عبودیت با اخلاص بطاعت لازم آید چنین خشیت خاصه
خاصه [illegible] و یخشون ربهم و یخافون سوء العذاب و لیکن [illegible] هیبت [illegible]
[illegible] رحمة للذین هم لربهم یرهبون و سالک [illegible] خوف از سبیل [illegible]
لهم الامن و هم مهتدون [illegible]
ادب [illegible] چنانکه [illegible] نقصان [illegible]
تا آنگاه که بنظر وحدت [illegible] شود و آنگاه [illegible]

فصل چهارم در رجا قال الله تعالی ان الذین آمنوا و الذین هاجروا و جاهدوا
فی سبیل الله اولئک یرجون رحمة الله هر که [illegible] متوقع [illegible] در زمان
استقبال حاصل خواهد شد و طالب [illegible] حصول اسباب آن مطلوب [illegible]
تصور حصول آن مطلوب و توقع حصول [illegible] رجا خوانند [illegible]
و متیقن باشد که اسباب [illegible] انتظار مطلوب
خوانند و [illegible] صورت زیادت [illegible] اسباب حصول مطلوب
[illegible] تمنا خوانند و اگر تعذر حصول اسباب معلوم [illegible] توقع حصول [illegible] رجا
غرور و حماقت باشد و خود رجا [illegible] در سلوک [illegible]
خوف [illegible] رجا [illegible] درجات [illegible] در طریق وصول مطلوب [illegible]

پر چون تجاره لن تبور لیوفیهم اجورهم و یزیدهم من فضله و نیز رجا مقتضی حسن ظن
بمغفرت و عفو باری تعالی و شفقت برحمت او ولکن رجحان رحمته در حصول مطلوب
موجب لن توقع فرو داشت که انا عند ظن عبدی بی و عدم رجا در این مقام یأس و قنوط
بر آنه لا ییأس من روح الله الا القوم الکافرون و ابلیس یأس [illegible] لغت ای
شد زیرا که لا تقنطوا من رحمة الله لا جرم سالک [illegible] مرتبه معرفت [illegible] رجا [illegible] نمود
بب آنکه دانسته هرچه بایسته است خواهد ولیکن آنچه بایسته [illegible] خواهد داد
تصور اگر رجا باقی [illegible] با جلب [illegible] تمامی آنچه [illegible] و نبایست [illegible]
از اسباب جلب حرمان از مطلوب [illegible] گذشته و این فصل معلوم
که مادام که سالک در سلوک است [illegible] از خوف و رجا خالی [illegible] می‌شود [illegible]
چه از استماع آیات وعد و وعید [illegible] و نقص نوع
هر یک [illegible] از دیگری [illegible] انتهای سلوک یا وصول مقصد [illegible]
وصول و حرمان رجا متقارن [illegible] خوف [illegible] لازم آید و ترجیح [illegible] بر دیگری
ممکن نباشد لو وزن خوف المؤمن و رجاؤه لاعتدلا چه [illegible] رجا را
و بدانسته بجائیکه لازم آید افأمنوا مکر الله [illegible] خوف را ترجیح دهد
خوف موجب [illegible] آیه لا ییأس من روح الله الا القوم الکافرون

نفس

فصل پنجم در صبر قال الله تعالی واصبروا ان الله مع الصابرین صبر در لغت حبس

الجزع [illegible]

نفس است از جزع و وقوع مکروه و آن منع باطن است از اضطراب و بازداشتن زبان از شکایت
و نگاه داشتن اعضا از حرکات غیر معتاد و صبر سه نوع بود اول صبر عوام و آن حبس نفس
است بر سبیل التجلد و اظهار ثبات در تحمل تا ظاهر حال او نزدیک عاقلان و عموم مردم
[illegible] یعلمون ظاهرا من الحیوة الدنیا و هم عن الآخرة هم غافلون دوم صبر زهاد و عباد و اهل تقوی
و ارباب حلم از جهت توقع ثواب آخرت که انما یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب سیم صبر
عارفان چه بعضی از ایشان التذاذ یابند بمکروه از جهت تصور آنکه معبود ایشان ذکره
ایشان را بآن مکروه از دیگر بندگان خاص گردانیده است و بآن نظر
او شده از که و بشر الصابرین الذین اذا اصابتهم مصیبة قالوا انا لله و انا الیه راجعون
اولئک علیهم صلوات من ربهم و رحمة و اولئک هم المهتدون و در اثر آورده
که جابر بن عبد الله انصاری که یکی از کبار صحابه بود در آخر عمر ضعیف پیری [illegible] مبتلا
بود محمد بن علی بن الحسین المعروف بالباقر علیهم السلام بعیادت او رفت و او را از
حال او سؤال کرد گفت در حالتی ام که پیری از جوانی و بیماری از تندرستی
زندگانی دوستر دارم محمد گفت من باری چنانم که اگر مرا پیر دارد پیری دوستر دارم
و اگر جوان دارد جوانی دوستر دارم و اگر بیمار دارد بیماری دوستر دارم

علیهم السلام ص

لاتخف ولاتحزن اذ بشارت زند

٨١ دوست دارد زنده بیشتر واگر مرگ دهد مرگ واگر زنده دارد زندگی جابر چون

این سخن بشنید روی محمد را بوسه داد گفت صدق رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم

که مرا گفت که تو یابی از فرزندان من شخصی هم نام من یبقر العلم بقرا کما یبقر الثور الارض

وباین سبب او را باقر علوم الاولین والاخرین خوانند واز معرفت این رتبت معلوم

شود که جابر در مرتبه اهل صبر بوده است و محمد از مرتبه اهل رضا و بعد از این ترقی نمود

فصل ششم در شکر قال الله تعالی وسیجزی الله الشاکرین شکر در لغت ثنا است بر منعم

بادای نعمت او و چون عظم نعمتها از حق تعالی است پس مهم ترین چیزی مشغول بودن

بشکر حق تعالی باشد و قیام شکر به سه چیز لازم شود یا معرفت نعمت منعم که اتفاق

وانفس منتسب است هم شادمانی بوصول این نعمتها بسیم جهد نمودن در تحصیل

رضا منعم بقدر امکان و استطاعت وآنچه او باشد در باطن و ثنا او و تعظیم او در ظاهر

که لایق وی باشد و طلب [illegible] قیام بانچه در مقابل منعم باقی مانده باید از

مکافات یا خدمت یا طاعت یا اعتراف بعجز قال الله تعالی لئن شکرتم

لازیدنکم ونیز الایمان نصفان نصف صبر و نصف شکر چه سالک را یا حالات ملائمات

او را ملایم یا غیر ملایم خالی نباشد پس بر ملایم شکر باید کرد و بر غیر ملایم

بازا صبر حاجت با زاء شکر کفران است و کفر نوعی از کفران است ولئن کفرتم

یا جمع نعمتها هم

لشکر هیچ

گر تنها باشد و از اینجا معلوم شود که درجه شکر از درجه صبر بالاتر است و چون شکر نتواند

کرد الا بدل و زبان و اعضاء دیگر و هر یک نعمت است و قدرت بر استعمال هر یک

از ان نعمت دیگر پس اگر خواهد که هر نعمتی شکری کند بر هر نعمتها هم شکری دیگر باید گو و سخن این شکر را بی پایان

و از توفیق باشد استعمال هر یکی نعمت دیگر

باشد که در اول و انتها بعجز و اعتراف بعجز از شکر آخر مراتب شکر باشد که اعتراف

بعجز از شناختن [illegible] ذکر نشانه است [illegible] گفته انه لا احصی ثناء علیک انت کما اثنیت

علی نفسک و فی ما یقول القایلون نزدیک اهل تسلیم شکر منتفی شود چه شکر مستلزم

بر قیام مکافات و مجازات منعم و کسی که بمقام بندگی بجا آورد خود را کمال نهد

چگونه در مقابل نعمت تواند گفت که همه او است [illegible] نهایت شکر آن باشد که خود را و

و منعم را وجودی **باب چهارم** در ذکر احوالی که مقارن سلوک حادث شود

تا انگاه که وصول بمقصد باشد واین مشتمل بر شش فصل است **فصل اول** در ارادت

فصل دوم در شوق **فصل سیم** در محبت **فصل چهارم** در معرفت **فصل پنجم** در یقین

فصل ششم در سکون **فصل اول** در ارادت قال الله تعالی واصبر نفسک مع

الذین یدعون ربهم بالغداة والعشی یریدون وجهه [illegible] ارادت خواستن است

واین شروط بهر چیزی شود مراد و شود [illegible] که مراد حاصل باشد و غیبت مراد پس اگر

مراد از قبیل امور [illegible] باشد که اراده را [illegible] جز ارادت باقی [illegible] منضم

کن راضیا بقسم الله تعالی ولا تعب

هر چه موجب حصول مراد شود و لکن اگر قبل امور ریحی که حاصلات مرحجوب [illegible] ۸۲
حاضر نباشد هر دو مقتضی وصول مراد نشوند پس اگر در وصول توقفی افتد ارادت
مقتضی حاصل شود در مرید که از او شوق خواهند و شوق پس از این وصول نیز و لکن
وصول تبه ریح نیز چیز از وصول اثری حاصل شود از آن جهت خوانند و محبت را
مرتبه و مرتبه آخر وقت تمامی وصول و انتهای سلوک نیز و لا ارادت
مقارن سلوک نیز و جهی و باعتباری مقتضی سلوک نیز چه طلب کمال نوعی از مقارن را
ارادت است پس ارادت منقطع شود به سبب وصول با علم با قناع و وصول
نیز منقطع شود و لیکن ارادت که مقارن سلوک نیز باشد الا انفصال از علم بود آن
لکن کمالات را که ارادت عین مراد بود در احادیث اشاره است در حدیث ابو هریره
در حدیث که از اطبا خوانند هر کس را که آرزوی بود مرا داد و بار آرزو و معنی از خیر
با و رسد نیز هیچ نا خیر انتظار رو نیز گفته اند بعضی قوم را بجایی که در
کنند تا آن آخر نشسته‌اند و بعضی را عین علامات ایشان عین ذات ایشان
و این سخن نیز که آنست که بعضی را ارادت عین مراد نیز و کسی که او را سلوک
بود چه رضا مراد او را ارادت منتفی شود مراد که بزرگان از طلب الذی
مرتبه نبود گفته اند انتهاء ما تریده اوقات ایشان لا ارید فصل دوم در شوق

حالتی

قال الله تعالی ویعلم الذین اوتوا العلم انه الحق من ربک فیؤمنوا به فتخبت له قلوبهم
شوق با فقد لذت محبت نیز که لازم فرط ارادت است آمیخته با الم مفارقت و در حالت سلوک
بعد از اشتداد ارادت شوق ضروری است که بعد از سلوک حجب جمیع شود کمالات حاصل شود
و قدری سیر با آن منضم نباشد و صبر بر مخافت نقصان مرید شوق حاصل شود سالک خواهد که
سلوک زیادت نیز که شوق او بیشتر شود و صبر کمتر تا آنکه او که مطلوب است لذات آن را
حاصل شود از شایبه الم و شوق منتفی گردد الا به طریق بشنوند که شوق بر محبوب را شوق خوانند
و این این است نیز که طالب انتها و بیشتر و با آخر مرتبه نشود رسیده فصل سیم در محبت الله
قال الله تعالی ومن الناس من یتخذ من دون الله اندادا یحبونهم کحب الله والذین آمنوا اشد حبا لله و محبت
ابتهاج نیز بحصول کمال با تخیل حصول کمال مقتضی با تحقق که در شعور نیز و جهی دیگر نیز نیز
نفس نیز با تحیه در شعور او بدیدار با کمال مقارن شعور نیز و چون لذت ادراک ملائم است نیز و اگر
پس محبت از لذت با تخیل لذت خالی نباشد و محبت فوق شهوت است و معرفت و ادراک
مرتبه او ارادت چه ارادت با محبت باشد و بعد از آن نتیجه مقارن شوق بعد با وصول
تمام که ارادت و شوق منتفی شوند محبت خالص تر شود و ما دام که از مفارقت طالب اثری باقی
ثابت بود و طالب
نیز محبت خالص تر شود و عشق محبت مفرط باشد و نیز هم طالب و مطلوب متحد باشند و باعتبار
متغایر و چون آن اعتبار زایل شود محبت منتفی گردد پس نهایت محبت و عشق اتحاد است

وجهی

لذتی

حاصل

۸۰

سر فیما توجهت ولا تفزع وتوکل علی الله

و حکما گویند که محبت یا طبیعی باشد یا ارادی و محبت طبیعی در همه کاینات موجود است چه در افلاک

محبتی مقتضی حرکت اوست و در عناصر که طلب اماکن طبیعی کنند محبتی بمکان طبیعی در او مرکوزست

و همچنین محبت دیگر احوال طبیعی از جمع و تفریق و فعل و انفعال و در مرکبات چنانکه

در مغناطیس آهن را و در نبات زیادات بانچه در مرکبات سبب آنکه در طرق

نمو اغذا و تحصیل بذر و حفظ نوع مسخر گشته و در حیوان زیادة الفت

انس و الفت با مالک و رغبت در تربیت و شفقت بر فرزند و با ابناء نوع و محبت

که مخصوص نوع انسان باشد و سبب آن یا چیزی بود از لذت و آن محبت بهایم باشد

و غیر حیوانات و یا منفعت و الفت هم بمجاز چنانکه محبت دنیا

که نفع آن بالعرض باشد نه بحقیقت که منفعت آن بالذات باشد و تسمیه

با عام بود چنانکه میان دو کس که هم طبع و هم جنس باشند با اخلاق و شمایل و افعال

متشابه شوند و با خاص بود میان اهل حق مانند محبت طالب حال کامل مطلق را از جمیع

جهت که برگزیده مرکب باشد از این اسباب مذکوره تنها با ملاحظه و محبت نیز

نیز هست چنانکه عارف را با کمال لذت و منفعت و خیر هم لذت کامل مطلق باشد

پس اثر محبت کامل مطلق حاصل آید بمبالغت تر از دیگر محبتها و معنی و الذین آمنوا

اشد حبا لله اینجا روشن گردد و اهل ذوق گفته‌اند که رجا و خوف و شوق و انس

و انبساط

و توکل و رضا و تسلیم جمله از لوازم محبت است چه محبت با تصور رحمت محبوب اقتضاء

رجا کند و با تصور هیبت او اقتضاء شوق و با استقرار وصول اقتضاء انبساط

خشیت و با عدم وصول اقتضای

و با تعقب مصایب اقتضاء توکل و با استحسان هر آنچه که از محبوب صادر شود اقتضاء رضا

و با تصور قصور و عجز خود و کمال احاطت و قدرت او اقتضاء تسلیم و رحمه محبت

حسن ظن صدق با تسلیم دارد آنکه حاکم مطلق محبوب را داند و محکوم مطلق خود را و تحقیق

صدق با فنا دارد که همه معشوق را بیند و هیچ خود را نبیند و کل ما من الیه یرجع الامر کله

فصل چهارم

حب بهمه چیز پس از ... اعراض کند و توجه با او کند و الیه یرجع الامر کله

در معرفت قال الله تعالی شهد الله انه لا اله الا هو والملائکة واولوا العلم قائما بالقسط

بپارسی معرفت شناخت باشد و اینجا مراد از معرفت مرتبه بلندترین از مراتب شناسایی حق تعالی

چه شناسایی را مراتب بسیار است و مثال مراتب معرفت چنانست که اثر آتش را بعضی چنان شنیده باشند که

شنیده باشد که موجودی هست که هرچه با او رسد ناچیز شود و اثر او در هرچه محاذی او بود ظاهر گردد

و هرچند از او برداری هیچ نقصانی در او نیاید و هرچه از وجود اشتعال پذیرد طبع او

و آن موجود را آتش خوانند و در معرفت باری تعالی امثال این مرتبه باشند مقلدان

خوانند مانند کسانی که سخن بزرگان تصدیق کرده باشند در وجود ... و بعضی

که مرتبه بالاتر از این جماعت باشند که از آتش دود بایشان رسد که این دود

از چیزی آید پس حکم کنند بموجودی که دود از او است و در معرفت کسانی که ...

که با این ثبات شده اهل نظر باشند که برهان قاطع دانند که مانعی هست چه اثر از
قدرت او به وجود الدلیل سازند و بالاتر این مرتبه کسانی باشند که از حرارت
آتش بحکم مجاورت اثری حس کنند و بآن منتفع شوند و در معرفت کسانی که باین
مرتبه باشند مومنان بغیب باشند و مومن راسخ نشوند و راه حجاب بالاتر
این مرتبه کسانی باشند که از آتش منافع بسیار ربایند یابند مانند خبز و طبخ
والنضج و غیر آن و این جماعت مرتبت کسانی باشند که در معرفت ارباب ذوق
در یافته باشند و تا اینجا مراتب اهل آتش بود و بالاتر این مرتبت کسانی
باشند که آتش مشاهده کنند و بتوسط نور آتش چشمهای ایشان همه موجودات
کند و این جماعت در معرفت ثبات اهل کشف باشند و ایشان را عارف
خوانند و معرفت حقیقی ایشان راست و کسی را که در مراتب دیگر باشند
بالاتر این مرتبه هم از عارفان باشند و ایشان را اهل یقین خوانند و از
~~بالاتر این مرتبه هم از~~ معارفت باشند و ایشان را اهل حضور خوانند و اهل فنا
خاص ایشان باشند و نهایت معرفت اینجا باشد که عارف منتفی شود مانند کسی که بآتش
سوخته و ناچیز شود **فصل پنجم** در یقین قال الله تعالی و بالآخرة هم یوقنون و در
اده باشد من اقل ما اوتیتم الیقین و من اوتی حظه لم یبال بما انتقص من صلوته وصومه
یقین در عرف اعتقادی جازم مطابق ثابت که زوال آن ممکن نباشد و ان حقیقت

و بآن بتسبیح شده

و ایشان را جای باشند که معرفت ایشان

ولو

مولف گوید از علم معلوم و از علم باکی فاضل تر آن علم اول مجاری شدن یقین است
و در نسبت علم الیقین و عین الیقین و حق الیقین اما چنانکه گفته است لو تعلمون علم الیقین لترون
الجحیم ثم لترونها عین الیقین و دیگر گفته است ان هذا لهو حق الیقین در مثال آتش دادن معرفت که آنرا
مشاهده کرده و نظر او بتوسط نور آتش ثابت است علم الیقین است و معاینه جرم آتش
بدیده قابلان اتصال ثابت عین الیقین است و تاثیر آتش آنچه با دست یا بتوسط او محترق شده
و آتش صرف مانند حق الیقین جهنم هرچند آتش نیست با جحیم نهایت وصل او
رویت او را از دور و دیدن معرفت و دخول در او که اتحاد غیر اقتضا کند باز این مرتبه
نهاده است والله اعلم بحقایق الامور **فصل ششم** در سکون قال الله تعالی الذین آمنوا و تطمئن
قلوبهم بذکر الله الا بذکر الله تطمئن القلوب سکون دو نوع بود
که از خواص اهل نقصان است آن مقدمه سلوک است چه حرکتی از مطلوب که بجز او و از آن
و دیگر گونه سکون که از خواص اهل کمال است بعد از وصول بمطلوب و از اطمینان
که بیان کردیم و سلوک مبتنی بر حرکت و سیر و سلوک و حرکت لازم محبت
قبل الوصول و سکون لازم معرفت مقارن وصول باشد و باین گفته اند لو تحرک العارف
هلک و لو سکت المحب هلک که وصل **باب چهارم** در ذکر
حالاتی که اهل وصل را سانح شود و آن مشتمل بر نعت **فصل اول** در توکل **فصل دوم**

لتصلیه جحیم

نقیضه

ولهذا گفته اند لو نطق العارف هلک و لو سکت المحب هلک

در رضا **فصل سیم** در تسلیم **فصل چهارم** در توحید **فصل پنجم** در اتحاد **فصل ششم** در وحدت

فصل اول در توکل قال الله تعالی وعلی الله فتوکلوا ان کنتم مؤمنین توکل کار با کسی
گذاشتن است و درین موضع مراد از توکل آنست که در کاری که از خدا در شود با او را
آید چون او را یقین است که خدای تعالی از تو دانا تر و توانا تر است با او گذارد
تا چنانکه تقدیر اوست آن کار را بگذارد و بآنچه او تقدیر کند خوشنود و راضی
باشد و من یتوکل علی الله فهو حسبه ان الله بالغ امره و خوشنودی از آنچه خدا کند
و سازد آن حاصل شود تا ملک کند و رضا که گذشته شود که خدای تعالی یا او است
او او را در [illegible] آورد و چنانکه ملک در او رشتی [illegible] الله که بهر چه
بملک آن شود [illegible] و او را بپروراند و او از روی [illegible] و کار اینها
که با او تو است [illegible] نقصان [illegible] تو است [illegible] و التماس او و مصلحت
او بسبب نباید که آنچه مستقبل [illegible] و هم [illegible] و لا تقدیر
او [illegible] و بر خدای تعالی اعتماد کند و اضطراب [illegible] کند و او را [illegible]
حاصل شود که آنچه باید ساخت خدای تعالی سازد و لکن او اضطراب کند
با کند چون انقطع الا الله کفاه الله کل مؤنته و یرزقه من حیث لا یحتسب
و توکل خاص [illegible] از همه کارها باز دارد و گوید با خدا الذی [illegible]

بلکه چنانچه که بدانی که او را یقین شده باشد که هر چه جز خداست از وی است و سبب چیزها
هست که در عالم واقع می شود بحسب شروط و اسباب واقع می شود چه قدرت و اراده و علم
بچیزی که تعلق گیرد در چیزی دیگر لا محاله بسبب [illegible] و سببی که مخصوص آن باشد چون تعلق گیرد
و علم و اراده خدای تعالی بچیزی که تعلق گیرد بچیزی دیگر لا محاله بسبب شرطی و قدرت
خویشتن را از جمله شروط و اسباب شمرد که مخصوص [illegible] بعضی امور باشد که آن امور را
نسبت [illegible] باید که داند کار را که اراده و قدرت او شرط و سبب وجود آنست
تمام [illegible] که بتوسط او کار [illegible] موجب و محبوب او خواهد تمام شود [illegible]
جبر و قدر [illegible] آن کار را [illegible] با وجود [illegible] قدر [illegible] آنچه نظر
راست تصور کرده نه جبر مطلق باشد و نه قدر مطلق و این کلمه را که گفته اند لا جبر و لا قدر و لا تفویض
و لکن امر بین امرین معنی [illegible] که منسوب است متصرف دانسته که در آن
بمنزلت تصرف آلات باشد نه بمنزلت تصرف فاعل آلات و تحقیق این [illegible]
یا نسبت بفاعل [illegible] و دیگر نسبت با [illegible] متحد شود و هم [illegible] فاعل [illegible]
خود [illegible] و این [illegible] بر [illegible] قوت [illegible] باین مقام [illegible]
با [illegible] که [illegible] ذات [illegible] که [illegible] را که [illegible]
در [illegible] شرط و آلت و سبب [illegible] و تعجیل را در طلب [illegible]

خود را هم از جملهٔ شرایط و اسباب دانسته تا از دستگاه ... عالم خلاص یابد بالکه در هر
نتیجه با و خاص بینند از غیر او موجه تر بیند و بحقیقت معنی الیس الله بکاف عبده در تصور آید و ...
لکن از جمله متوکلان بیند و این را به درجهٔ ... امثال او متوکل کنند از ... متوکلان علی الله
ان الله یحب المتوکلین **فصل دوم** در رضا قال الله تعالی لکیلا تاسوا علی ما فاتکم ولا تفرحوا
بما آتیکم رضا خشنودی است و آن ثمرهٔ محبت است و مقتضی عدم انکار است چه ظاهر و چه باطن
و چه در دل و چه در زبان و چه در عمل و اهل ظاهر را مطلوب آن است که خدا از ایشان
راضی باشد تا از خشم و عذاب او ایمن شوند و اهل حقیقت را مطلوب آن است که از
خدای تعالی راضی باشند و آن چنان باشد که ایشان را هیچ حالی از احوال مختلف مانند
مرگ و زندگانی و بقا و فنا و رنج و راحت و سعادت و شقاوت و غنا
و فقر مخالف طبع نباشد و یکی را بر دیگری ترجیح ننهند چه دانسته باشند که صدور
همه [illegible] و حکمت او [illegible] طبیعت ایشان را [illegible] ارادت
و مراد او [illegible] هر چه [illegible] آید [illegible] باشند از بزرگان [illegible]
باز گفته اند که هفتاد سال [illegible] که در مدت [illegible] لم فعلت [illegible] کان لیته لم یکن
لیته کان [illegible] پرسید که [illegible] رضا در خود چه [illegible] یافته گفت [illegible]
رضا [illegible] رسیده است [illegible]

اولیا و آخرین را [illegible] ساختند و مراتب [illegible] کنند ابدا و دل [illegible]
که چرا خدای [illegible] بخلاف حظوظ دیگران هر کس که [illegible] احوال مختلف که [illegible]
طبیعت او را [illegible] هر کس که او را آنچه آید باید [illegible]
هر چه بدو آید [illegible] خدا [illegible]
عنهم و رضوا عنه پس ما دام کسی را اعتراض بر امری از امور واقع کاینات بر خاطر آید
[illegible] که در خاطر او [illegible] مرتبهٔ [illegible] صاحب مرتبهٔ رضا [illegible]
چه او را بایست و نابایست [illegible] و رضوان من الله اکبر
و رضوان [illegible] بهشت [illegible] الله الاعظم [illegible]
رسیدن [illegible]
هر موجود [illegible]
نباشد [illegible]
فصل سیم در تسلیم قال الله تعالی فلا وربک لا یؤمنون حتی یحکموک فیما شجر بینهم ثم لا یجدوا فی انفسهم حرجا
مما قضیت ویسلموا تسلیما [illegible] مراد [illegible] تسلیم [illegible]
از [illegible]

لا تفعل ما عرفت الا مشاوره من تجربه و یحبک و لا تخالفه

کار بی با خدای بگذارد بمثابت آنست که او را وکیل سازد پس تعلق خود بان کار با [illegible]
میدارد و در تسلیم قطع آن تعلق میکند با هر آن چیزی که آن را بخود تعلق میشمرد به او را تفنی باد و ا
ولایت مرتبه رضا بیش چه در مرتبه رضا هرچه خدا کند موافق طبع او بود و در این مرتبه طبع خود
موافق و مخالف طبع خود جمله بخدا آن سپردن او را طبعی باز ماند تا از مخالف و موافق [illegible]
لا یجدوا فی انفسهم حرجا مما قضیت از مرتبه رضا بیش و یسلموا تسلیما از مرتبه ما لا [illegible]
و چون محقق سالک بنظر تحقیق تو خود را نه حد رضا داند و نه حد تسلیم چه در وجود خود را
باز ای حق تعالی مرتبه ننهاده تا او راضی شود و حق مرضی عنه تا او [illegible]
قائم و این اعتبارات انجا که توحید [illegible] منتفی گردد **فصل چهارم** در توحید
قال الله تعالی و لا تجعل مع الله الها آخر توحید یگانه کردن و یگانه بودن و توحید
بعضی از سالکان [illegible] در ایمان مبدا اسلام [illegible] تصدیق با گره خدا [illegible] انا الله
الا واحد و بعضی دیگر [illegible] کلام [illegible] ان [illegible] خیال بود که هر که [illegible]
بنی شود که در [illegible] باری [illegible] او است و [illegible] او را [illegible] در نظر او [illegible]
بر هم کند و همه یک [illegible] پس همه را [illegible] در [illegible] مرتبه [illegible]
الا آنچه باین مرتبه رسید گوید وحده لا شریک له فی الوجود و در این مرتبه [illegible]

او [illegible]

و نظر بغیر او است که مطلق شد و نیز با جمال که وجهت وجهی للذی فطر السموات والارض
حنیفا مسلما و ما انا من المشرکین **فصل پنجم** در اتحاد [illegible] یا د لا تدع مع الله الها
آخر لا اله الا الله هو توحید یگانگی است و اتحاد یکی شدن انجا و لا تجعل مع الله الها آخر و لا
تدع مع الله الها آخر در توحید [illegible] است و در اتحاد [illegible] یکی با مطلق
و رضی را او را [illegible] بدون التفات تمام باتحاد [illegible] و اتحاد آنست
که جمعی [illegible] در نظر [illegible] وهم کنند که اتحاد [illegible] شدن [illegible] با الله [illegible]
لیکن [illegible] آنست که همه او [illegible] چون [illegible] از [illegible]
یا [illegible] که [illegible] اولی [illegible] و [illegible]
و حسین منصور حلاج که گفته [illegible] **شعر** بینی و بینک انی ینازعنی فارفع
بلطفک انیی من البین **شعر** اثبات اولا [illegible] برخیزد تا تو از گفتن [illegible]
لا و در [illegible] که [illegible] الحق و [illegible] ما [illegible] بلند [illegible]
الهیت [illegible] دعوی [illegible] اثبات [illegible] خود [illegible] و هو المطلوب **فصل ششم**
در وحدت قال الله تعالی لمن الملک الیوم لله الواحد القهار وحدت [illegible] یکی [illegible]
اتحادات [illegible] که بعضی [illegible] آید و در وحدت [illegible]

و انجا جو

اوله
انت ام انا هذا العین فی العین
حاشای حاشای من اثبات اثنین

الصبر مفتاح الفرج لا تعجل بحصل لک الفتوح من عند الله

و کار

و اینجا حرکت و سکون و فکر و ذکر و سیر و سلوک و طلب و طالب و مطلوب و نقصان
همه منعدم شود از ابلغ الکلام اما الذین فاسکوا **باب ششم** و نیز قال الله تعالی کل شیء
هالک الا وجهه در وحدت سالک و سلوک و سیر و مقصد و طلب و طالب و مطلوب نیست
کل شیء هالک الا وجهه و این سخن و بیان تمام فقط این سخن و بیان هم نباشد و نفی و اثبات
متقابل اند و در وی مبدا اکثر است اینجا نفی و اثبات نباشد و نفی نفی و اثبات
اثبات هم نباشد و از آن فقر خبر دهند که معاذ فقر با فنا باشد یعنی ترک مبداء از عدم که اکثر شان
یتوجه و معنی فنا راجع بمعنی با کثرت کل من علیها فان و یبقی وجه ربک ذو الجلال
و الاکرام فنا با معنی هم نباشد و هیچ در نطق آید و هیچ در وهم آید و هیچه عقل با آن جمله منتفی شود
الیه یرجع الامر کله این است نتیجه در بیان مختصر خواستیم که ایراد کنیم و اینجا منقطع شد و لله
و السلام علی من اتبع الهدی
الحمد تمت رساله الموسومه باوصاف الاذکار و الحمد لله رب العالمین و الصلوة علی محمد

و آله اجمعین ...
...
فی ... تمام
سنه ۱۰۷۹

نبش صح

اخذ ما ثبت والافلا توم الافلاک

بسم الله الرحمن الرحیم وبه نستعین

الحمد لله الذی ... [illegible]

[illegible]

افزو ما نوبت والافلاتوم الافلک

السعادة في الصبر

اول آنکه او را

بیشتر و اکثر ... از آن ... که ... بیان ...

[illegible]

[illegible]

استغفر الله فهار زبده شاه راحد

ينتهى الى ما لا اشرف منه فالاشرف فالانسان

فينقطع عند السلسلة النزولية الى ما لا ادنى منه

فلما نزل الخير من الازل

... الله لقاءه

العقل بما غریت فا

[illegible]

[illegible]

[illegible]

اذا رایت انت فی زود ازک ولا نعم انت نجم

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

لا تعجل فی امر نوبت فضل من الله رضاه انشاء الله تعالی

از بد باشت فنک قاف از بد رانه

[illegible]

[illegible]

اذا نوبت خبر افاجزم فان الزك ابم بعنبكث بالامر ان الله

[illegible]

اشر إلى حاجتك على بركة الله تعالى إذا نفع عملك شيء لا ينفعه أحد لا تكشف غم الله

[illegible]

لا تحکی فی غیر مکث خائفاً نفیه الخیرات ان شاء الله تعالی فان الله لطیف بعباده

اعلم ان حروف البسمله وعدد والشرة لازم فی ذلک والسکون هذا الامر

[illegible]

[illegible]

لا تغرّ خالک من بکائک بجد الحمراء انشاء الله تعالی

[illegible]

[illegible]

لا تعطل کارت ان الله تعالی فی عون العبد ما دام العبد فی عون اخیه

[illegible]

فصل

[illegible]

فصل

[illegible]

فصل

[illegible]

هو

[illegible]

الضابط الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی

[illegible]

ز الامر ما ق الا مر بوف بالرأفت الرب رحیم المجید

توکل علی الله فیما تعسرت فارجو توفیقک فی امر الخیر انشاء الله

[illegible]

فتوداللهماروث مزاالک امیر لطفی بالسعاده

[illegible]

116

[illegible]

اذا استعانه در کرده تحقیق صمرت لو ادعوا الله [illegible]

بحکا کمی استعانه تجدیدی تقلید [illegible]

[illegible] یا محمد یا رسول الله یا علی یا [illegible]

والموصات بحکما استغثت الی الله یا محمد یا علی استغث

بحکا یا غوثاه و یا الله و محمد و علی و فاطمه [illegible]

کن [illegible] الله [illegible]

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على ...

[illegible]

كاد السلم نبيا عليك بالحلم والصبر نال من الله كرامه

[illegible]

لان کان قصدت الدنیا فالترک اولی وان کان دنیا فالسرعة خیر

[illegible]

[illegible]

نقل سیروا فی الارض فالسر فی هذا الکلام

[illegible]

[illegible]

إن الله مع الصابرين

[illegible]

اصبر با صبرک الا بالله الصبر حسن و سرور انشاء الله تعالی

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ما بلور فرستیم به پیشه پایان یاور هر سر به بالا کنار برگشته قفس ... که نکرد کو نیند ... بلکه

هو

حضرت صاحبا

حضرت فرخ سیر

[illegible] خبر جار داد
در عهد بازار [illegible]

[illegible] اشجار جار
[illegible] خار بار

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] ۱۰۲۴ [illegible]
[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم

هذه مقدمة في آداب المطالعة نمقها ونقحها من كلام اكابر الفضلاء المحققين الى الله الغني محمد شريف الكشميري غفر الله تعالى
لارتقاء ارفع معارج الكمال وحفظا عن شتم الجهال تذكرة للاحباب وتبصرة للطلاب والله اعلم بالصواب فاقول
وبالله التوفيق اذا شرعت في المطالعة فاطلب الفيض من الله تعالى والامداد من ارباب النبوة لا سيما
من باب مدينة العلم علي عليه وعليهم من الصلوة ازكيها ومن التحيات اوفيها وكرر الصلوة
عليهم صلوات الله عليهم ثم انظر في المتن من اوله الى آخره نظرا اجماليا بحيث ينتقش في ذهنك المعنى المراد على وجه
ثم لاحظ المعنى التصوري بدقة النظر واستبصر فيها برد شيء من الامور المدرجة فيها الى الحد البين بحيث يقع
تلك ام لا وهكذا اوضح الدفع لا ينتهي فكرك ثم لاحظ المعاني التصديقية بدقة النظر والاستبصار على نحو المذكور فحينئذ
ذلك لان تتميز واحدا للامور المذكورة كلا او بعضا فاحمد الله تعالى واثن عليه واشكر له وصل على النبي وآله عليهم السلام
واما ان لا يكون كذلك فذلك لقصور ادراكك او كمال حيرته فلا تقصد جدك في ذلك والنظر في المتن الى التشتت
للمتن الثاني مع عطف [illegible] من الدستور وهكذا الى ان يحصل لك الكمال واذا وقع جدك في المطالعة سنة
او سنتين فلا تجري في الثاني بحيث يقدر على تمييز المقبول من المردود بتوفيق الله الملك المعبود
ارشاد قيد في المتن على وجه لا ينظر الى الشبهة ولا اخذ نسبة فقد وجدان شيء فيه عند المطالعة لا يوجب
القصور تحذيره واياك وان تحفظ الالفاظ من غير ان تفهم المعاني فانه يورث البلادة واعوجاج
الطبيعة بل يسلب نعمة الادراك آخر واياك وان تنجر فيها نظرا اجماليا وفي النظر والاستبصار
فان ذلك ايضا من سوالب الادراك وموجبات الانفسار آخر اياك وان تباحث
المتوحشين والمنحرفين عن طريق السداد والى قرب الفساد فالحذر الحذر عنهم نعوذ بالله منهم

نفیحه

ان لم تبرع نفسك في اوايل العلوم ترقيا تاما في المطول فلا تغرحدك فان الامور المذكوره سابقا قد يتوقف على معرفة الاصطلاحات الفنون والله الموفق والمعين والحمد لله رب العالمين والسلام على محمد واله الطاهرين

تا در کمین دست خار خار بنشسته‌ام
چو باد در زلف تو گردم به هیچ دیار بنشسته‌ام
دوش ... چو تو شبها چو شمع در خلوت
[illegible]

لمحرره

[illegible]

[illegible]

لذت نور مسلم ده ... نوطلس نیم ده   ای افضل ... حلقه داغ ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

که لا موجود الا الله اتحاد و ... تمام میشود

لیس فی الوجود الا هو

هر چه جز امر ... را باید